

NEPAL VISION

28. ÅRGANG NR. 1 - SOMMER 2019

डेनमार्क नेपाल सोसाईटी
Dansk-Nepalesisk Selskab

Dansk-Nepalesisk Selskab

har som formål at fremme dansk-nepalesisk samarbejde om bæredygtig udvikling, turisme, samhandel, kultur, m.m. Selskabet er upolitisk. Selskabets formål fremmes gennem oplysende virksomhed på hjemmeside, medlemsblad og møder m.m., såvel i Danmark som i Nepal samt gennem samspil med andre beslægtede foreninger og organer i Danmark og Nepal.

Selskabet holder årligt en række møder, hvor der gennem foredrag og billeder oplyses om forskellige sider af Nepals kultur, natur og historie.

Adresse

Stengårdsvænge 152,
2800 Kongens Lyngby

Website

www.nepal.dk

Medlemskab

Enkeltpersoner: 170 kr.
Par: 220 kr.
Studerende: 100 kr.
Firma: 420 kr.
Konto nr.: 8125-0007172109

Tilmeld betalingservice

PBS-nr. 06651844, debitorgruppenummer 00001 og dit medlemsnummer i Dansk-Nepalesisk Selskab - ét bogstav efterfulgt af 3 eller 4 cifre.

Nepal Vision

Udgives af Dansk-Nepalesisk Selskab.
Oplag 700 eksemplarer.
ISSN 0908-844X

Redaktion

Inger Marie Arildsen (ansv.),
Jørgen Rendsvig, Lone Petersen,
Nana Lange og Lillian Steenholt og Knud West Hansen.

Annoncepriser

1/1 side: 2.000 kr.
1/2 side: 1.100 kr.
1/4 side: 600 kr.

Tryk

LaserTryk.dk

Forsidefoto

Phuksomdo-søen i Dolpo
Foto: Kipling Travel

INDHOLD

Formændene har ordet	3
Af Lars Gundersen og Inger Marie Arildsen	
Dansk-Nepalesisk Selskabs 50 års jubilæum	4
Kan man være turist i Terai?	6
Af Jørgen Rendsvig	
Teej – en festival hvor kvinder ser rødt	12
Af Tania Karpatschof	
Den røde lampe blev tændt i Odense	14
Af Peter Bidstrup	
Verdens højeste højskole	15
Af Amalie Vestergaard Laursen	
Er glasset halvt fyldt eller halvt tomt?	18
Om nepalesisk politik	18
Af Jørgen Rendsvig	
Dagbog fra Mardi Mimal	20
Af Nana Lange	
Alderdomshjem i Nepal	24
Af Dorte Just	
Sygeplejestuderende får blik for en større verden	28
Af Karen Grønkjær Kjeldsen	
Løst og fast	30
Af Jørgen Rendsvig	
Arrangementskalender	Bagsiden

Formand og ansvarshavende redaktør
Inger Marie Arildsen
Telefon: 25 67 32 04

inger_marie@nepal.dk

Næstformand
Jørgen Rendsvig
Telefon: 42 40 10 68

jorgen@nepal.dk

Kasserer
Birgit Nielsen
Telefon: 44 44 14 72

birgit@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem og medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Lone Petersen

lone@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Ravi Chhetri

ravi@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Jens V. Frederiksen

jens@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Peter Bidstrup

peter@nepal.dk

Suppleant
Kristina Djurhuus Christiansen

kristina@nepal.dk

Suppleant
Nana Lange

nana@nepal.dk

Suppleant og medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Tom Udengaard Iversen

tom@nepal.dk

Suppleant
Jan Møller Hansen

jan@nepal.dk

Medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Karen Galatius

karen@nepal.dk

Billedredaktion og layout af Nepal Vision.
Knud West Hansen

knud@nepal.dk

Dansk-Nepalesisk Selskabs synspunkter fremsættes i Formanden har ordet. Holdninger i signerede artikler er forfatterens personlige.

FORMÆNDENE HAR ORDET

I Nepal går det på mange måder godt. Delstatsstrukturen er på vej til at blive til virkelighed – også i den virkelige virkelighed – og økonomien arter sig fornuftigt. Der er stor fremgang i turismen, og nepaleserne ser ud til at have tro på fremtiden, trods alle deres udfordringer.

En af de store udfordringer er klimaforandringerne, hvor en hånsgribelig konsekvens består i afsmeltningen fra gletsjerne i Himalaya. Her står Nepal sammen med resten af verden om at leve op til de fælles mål om begrænsning af de menneskeskabte forandringer. Nepal har dog samtidig en stor udfordring i at kunne håndtere de sekundære katastrofer og forandringer, der følger som en konsekvens af klimaforandringerne. Det kan være alt fra jordskred og oversvømmelser til omlægning af afgrøder til fremtidens klima. Dette er heldigvis områder, der ser ud til at have stor opmærksomhed – ikke bare fra centralt hold, men også på lokalt niveau.

I januar kunne selskabet fejre sit 50-års jubilæum med deltagelse af omkring 100 medlemmer. Det var en flot aften, hvor flere æresmedlemmer stillede op til interview. Lene Gammelgaard fortalte om sin bestigning af Mount Everest i 1996, og der blev hygget og snakket over en god middag. Det bliver nok årets højdepunkt, selv om vi fortsat har en god del af året til gode.

Den afgående formands strategiske mål, da han startede som formand for 7 år siden, var at nå 500 medlemmer, og det er netop nået. Medlemstallet er dermed det største i selskabets historie. Det går også godt på medlemsmøderne, hvor der i gennemsnit er cirka 45 deltagere, og hvor vi nu afholder medlemsmøder i både København, Aarhus og Odense.

Med generalforsamlingen 2019 var tiden kommet til et formandsskifte. Lars, som har været Danmarks bedste formand igennem de sidste 7 år, valgte at takke af og fortsæt-

te som menigt, men fortsat aktivt, medlem af selskabet. Som cadeau til hans fantastiske indsats som formand er Lars udnævnt til æresmedlem.

Vi kan glæde os over, at de erfarne kræfter i den hidtidige bestyrelse er suppleret med nye kræfter i kraft af Inger Marie Arildsen, Peter Bidstrup, Jan Møller Hansen og Tom Udengaard, der alle har stor erfaring fra Nepal. Også Aarhus-afdelingen har fået nye kræfter med Karen Galatius. Det er en samlet, stærk bestyrelse, som er klar til at bringe selskabet videre og ind i fremtiden.

Det bliver med Inger Marie som ny formand. Inger Marie ser det som sin vigtigste opgave at sikre, at vi kan fastholde og arbejde videre på det flotte niveau, som vi har nået under Lars' formandskab, og at vi med respekt for de fornyede kompetencer kan tilgodese medlemmernes interesser og ønsker bedst muligt. Det kommer I til at høre mere om.

Lars Gundersen og Inger Marie Arildsen

Foto: Jan Møller Hansen

DANSK-NEPALESISK SELSKABS 50 ÅRS JUBILÆUM

Det gamle selskab fyldte 50, og det skulle naturligvis fejres behørigt. Det var aftalt med Asia House, hvor vi har holdt større arrangementer de senere år, at vi kunne komme der, selv om de kun kunne rumme 60-70 personer. Det ville nok passe. Men på to uger var alle pladser besat, og med en voksende venteliste blev det klart, at der måtte lægges en ny plan. På den måde blev Rødovre-gård valgt som rammen for vores jubilæum.

Den 29. januar 2019 stod Rødovregård klar til at tage mod gæsterne. Pyntet op med bedeflag i porten og inde i gården blev gæsterne ledt til indgangen. Allerede en halv time før den annoncerede starttid kl. 17 var de første medlemmer ankommet. Indenfor ventede velkomstchampagnen, og i alt 100 veloplagte gæster defilerede forbi foyeren ind i 'Loen'.

Vores formand, Lars Gundersen, bød velkommen til alle og introducerede aftenens program. Først kom tre af selskabets æresmedlemmer på scenen: Birgit Nielsen, Bent Thygesen og Poul Bjerager. Lars spurgte først 'Hvornår kom du til Nepal første gang? Hvad skulle du - og hvad gjorde det største indtryk?'. Her fik vi så tre meget forskellige fortællinger. Næste runde drejede sig om forandringerne over tid. 'Gennem alle de år du har rejst i Nepal, har landet gennemgået massive forandringer. Hvordan har du, med relativt få ord, oplevet de forandringer?'. Afslutningsvis blev de tre på podiet bedt om at fortælle om den oplevelse i Nepal, der havde gjort størst indtryk på dem.

Herefter bød Lars velkommen til Lene Gammelgaard, der entrede scenen med en lille beautybox-lignende taske i hånden. Lene Gammelgaard berettede levende om, hvordan hun besteg Everest i 1996. Både om hvordan hendes deltagelse var kommet i stand, hvordan selve bestigningen af toppen var foregået og ikke mindst om turen ned, hvor hun og de andre på toppen blev fanget af en isnende storm. Men specielt hæftede hun sig ved, hvordan man sætter sig op til en sådan præstation, og hvordan man rent psykisk indstiller sig på at nå målet. Og her åbnede hun beautyboxen, for her var svaret på, hvad der gjorde det muligt: op trak hun en plastikhjerne. Den har en utrolig styrke ved at kunne fokusere på at tage det næste skridt, og det næste skridt. Hvordan skaber vi drømmen? Just do it! Lene sluttede af med at svare åbent og direkte på mange spørgsmål. Hun fik selvfølgelig et stort og fortjent bifald.

Nu var tiden inde til middagen. Mad og vin blev båret ind, medlemmerne samledes om lækkerierne, og snakken gik lystigt ved langbordene, mens de gode ting gled ned. Mange Nepaloplevelser blev udvekslet, og mange erfaringer delt, mens kaffen og det søde blev nydt. Til sidst måtte Lars sige tak for i aften og tak for et fantastisk fremmøde. Det var et dejligt jubilæum.

/redaktionen - foto: KWH

Foto: John Ehbrecht

KAN MAN VÆRE TURIST I TERAJ?

SELVFØLGELIG! I CHITWAN. MEN ELLERS?

Der er altid tid til en selfie med turisterne. Her på Nepals længste suspension bridge: Dodhara Chandani Bridge på 1,5 km.

Tekst og foto: Jørgen Rendsvig

Ja, det er i hvert fald, hvad vores lille familie havde sat sig for i marts 2017. Tanken om at 'gøre' Terai var udløst af blokaden ved den indiske grænse i 2015 samt en erkendelse af, at halvdelen af Nepals befolkning faktisk bor i Terai. Hvorfor ikke aflægge denne del af landet et besøg? Og Terai skulle besøges grundigt – fra øst til vest – så turens første destination skulle være lufthavnen i Bhadrapur, kun et par kilometer fra Nepals østlige grænse til Indien.

Men først et par ord om organiseringen. Vi havde på forhånd oplistet en række steder, vi gerne ville besøge. Det kunne ikke være en grupperejse, for der fandtes ikke en, der dækkede vores plan. Vores sædvanlige rejsebureau i Kathmandu kunne ikke tilbyde andet end at booke flybilletter for os. Så vi skulle selv finde ud af, hvordan vi kom til at køre i 'egen' bil, og vi havde også brug for en 'guide' – en, der kunne rejse sammen med os, som kunne være tolk og bistå med praktiske ting. En mailkontakt med en tidligere guide førte os til en ung mand, der talte engelsk. Han accepterede at rejse med os, men som han skrev i mailen, 'ikke som en guide, men som en ven'. Så vi tog spændte til Nepal.

Ankomsten til Kathmandu aftaler vi at mødes med 'guiden' på Mandap over en kop kaffe dagen før afgang til Bhadrapur, så vi kan tale nærmere om planerne. Sudam, som han hedder, viser sig heldigvis at være yderst sympatisk, og ud over at

tale et fremragende engelsk har han rejst i Terai tidligere. Vi bliver enige om, at han skal skaffe os en bil med chauffør, der kan hente os i Bhadrapur. Så må vi se, hvor længe chaufføren kan køre med os, og hvor mange gange vi skal skifte bil og chauffør. Vi aftaler også, at når han rejser som en ven, så skal han indkvarteres og spise sammen med os. Dette kommer også til at omfatte chaufføren.

12. marts, hvor vi starter turen i Provins 1

Den dag, vi tager fra Kathmandu, er det Holi, så der er farvepulver til salg over alt, og man kan også få T-shirts, der fra starten er forsynet med farvepletter og 'Happy Holi' påtrykt. Således opmuntrede lander vi i Bhadrapur, og der står Kumar og bil klar til at samle os op, og så går turen gennem det flade landskab. Det ville været helt oplagt at starte turen med at tage til Ilam og se på teplantager, men vi har alle tre oplevet teplantager tidligere, så vi kører direkte mod vest ad East-West Highway. Kort efter

spørger Kumar gennem guiden, om vi har lyst til at besøge en bhutansk flygtningelejr. Selvfølgelig. Så kort efter triller vi rundt i en lidt mistrøstig samling huse, bygget af bambus og strå samt diverse plastikmaterialer. Det er den ene af de tre Beldangi-flygtningelejre, der ligger få hundrede meter fra hinanden halvanden times kørsel fra Bhadrapur. Der er stadig 10-12.000 bhutanske flygtning i disse og yderligere én lejr i Nepal. Deres historie må vente til en anden gang. Men besøget efterlader en lidt trøstesløs stemning. Selv om den egentlige nød ikke er spor værre end mange steder blandt nepalesere, så spores den håbløshed, der kommer af at vente og vente uden ende på en løsning på, hvad fremtiden vil bringe.

Vores første overnatning bliver i Dharan, en mellemstor by i foothills til Mahabharat-bjergkæden. Det er mørkt, da vi når frem, og Kumar har lidt svært ved at finde det hotel, han vil anbefale os. Han finder

det, og det er ikke dyrt! Til gengæld er det rimelig basic. Da vi bare skal have en overnatning, gør det mindre. Vi booker tre værelser, ét til min kone og mig, ét til vores datter og ét til deling mellem Sudam og Kumar. Den model benytter vi under hele turen.

13. marts

Næste morgen nyder vi en udflugt til det lokale tempel med udsigt over området. En lokal fyr påtager sig at vise rundt og forklare bl.a. om de – mindre – skader, jordskælvet medførte på tempelområdet. Det gør han ganske glimrende og på fint engelsk. Da vi vil give ham en velfortjent drikkeskilling, afviser han energisk – han skal ikke have noget. Han er sikkert som mange andre glad for at få lejlighed til at øve det engelske, han kan.

Det viser sig, at Holi i Terai fejres én dag senere end i Kathmandu, så da vil skal fra templet til bilen, møder vi nogle unge mennesker med farvepulver, der får lov til at kolorere os. Viel Spass for alle.

Vi tager en afstikker fra det flade landskab op i de lave bjerge til Dhankuta og Hile ad en rute, der tidligere var den mest brugte

vej til Everest. Hile er en sød lille bjergby, der især er kendt for tongba, en drik af gæret hirse. Sudam og Kumar får os overbevist om, at det skal vi prøve. Drikken serveres af særlige blikkrus med blikslugerør, hvor man nyder den varme drik direkte fra hirsens. Det er blevet aften, og mens solen går ned, bliver det koldt. Men vi får lov til at overtage et lille bål på fortovet, mens vi hygger os med hirsens. Vi har ikke på forhånd diskuteret prisniveauet på hotellerne med Sudam, så han sørger for, at vi kommer til at bo billigt denne nat, men helt klart også mere rustikt, end vi egentlig har lyst til.

14. marts

Næste dag kører vi tilbage, først gennem Dhankuta, hvor Kumars søster og svoger har en butik med isenkram, og hvor vi bliver forfriskede med lidt chai, mens jeg betragter det omfattende udbud af potter og pander, diverse husgeråd, værktøj, el-artikler m.m.m. Så til Dharan, hvor vi beundrer det fine "Clocktower" midt i byen. Vi kunne nu have besøgt Biratnagar, der er en af landets større byer, men afstikkeren hertil springer vi over, for dagens hovedmål er Koshi Tappu. Det er en nationalpark ved Saptakoshi-floden, en af de mange floder,

der i monsunen svulmer op og oversvømmer det omgivende landskab. I bevoksningen langs floden er der et rigt fugleliv med en mængde arter, der langt overstiger vores fugleviden. Men vi så både vilde bøfler og en vild elefant, mens tusmørket sænkede sig stemningsfuldt over floden. I hele Nepal findes denne type bøfler kun her – og de findes i øvrigt kun i tre lande ud over Nepal og Indien.

Natlogiet bliver i fine bungalower bygget af bambus med lerklining. De ligger ude på en holm i floden, så vi skal over en spinkel bambusbro for at komme til kontoret – og til toilettet. Værtens godnathilsen til os er 'Hvis I skal på toilettet i nattens løb, så husk at kigge efter elefanter, når I kommer over broen.' Sådant. Der kom nu heldigvis ikke nogen vilde elefanter den nat.

15. marts kører vi ind i Provins 2 - det egentlige Madhes

Fra morgenstunden kommer vi tæt forbi den indiske grænse: inde på en mark står der nogle hvide betonpyramidesten, hvor køerne græsser rundt omkring. Landskabet her er total fladt, med marker så langt øjet rækker. Med mellemrum passerer vi landsbyer, hvor der er lidt håndværk og

Varm tongba nydes ved bålet i Hile sammen med vores chauffør, Kumar

Elefanterne kunne ikke krydse den spinkle bambusbro

Fladt Terai-landskab. I midten en grænsepæl. Det fremgår, hvor åben grænsen til Indien er

Ved den nedlagte jernbane fra Janakpur til Indien er der intet tegn på, at en ny jernbane er undervejs

Den støvede, stinkende, støjende, overtrafikkede grænseovergang ved Birgunj (eller ved Raxaul, hvis man er på den indiske side af grænsen)

småindustri i vejkanten. Trafikken er ikke voldsom. Så en oksekærre med et hølæs generer ikke trafikens rytme.

I Janakpur finder vi et pænt hotel, der er omtalt i Lonely Planet. Lige overfor ligger der en dam, hvor der om aftenen holdes en puja ledsaget af højroret musik. Om morgenen konstaterer jeg en del insektstik/bid. Portieren spørger bekymret, om det er myggestik. Det er tænkeligt, for vi var jo ved dammen om aftenen, men vi bliver senere klar over, at det var væggelus. Så forstår vi fuldt ud portierens bekymring. Det er heldigvis kun mig, der er blevet bidt, og i løbet af nogle dage fortager generne sig. Heldigvis har vi heller ikke fået nogen af kræene med på den videre færd.

16. marts. Her kommer vi til Provins 3

Næste dag starter med et besøg på Janakpur Mandir, der er et imponerende tempel i sin helt egen stil. Vi er jo i Madhes, og der er her, vi finder maitilierne. Vi bemærker ikke, at det lokale sprog er anderledes – vores guide har ingen steder på turen problemer med at gøre sig forståelig på nepali. Men vi ser, at den kunstneriske udfoldelse er helt speciel, da den lokale kunst er i den særlige naivistiske maitili-stil.

Den sjoveste oplevelse i Janakpur er nu nok Nepal Railway – og den forladte jernbanestation med materiel og det hele. Togforbindelsen til Indien, der blev etableret i 1937 for at muliggøre eksport af tømmer,

blev angiveligt først lukket ned i 2014, men stedet ser ud, som om det er årtier siden. Pt. er banen i øvrigt ved at blive totalrenoveret fra det indiske jernbanenet op til foreløbig Bardibas ved East-West Highway. Pr. marts 2019 meldes de 69 km jernbane 'snart færdig'.

Turen fortsætter nu videre ad East-West Highway. Pludselig lander vi i en kø. Trafikken står stille et sted, hvor vejen krydser et udtørret flodløb, og bilkøerne bliver hurtigt meget lange. Chaufføren undersøger sagen: der er en bandha, en strejke/blokade. Det skal tjekkes, så jeg finder frem til stedet, hvor der er lagt nogle træstammer og sten ud over vejen for at markere afspærringen af trafikken. En forsamlet menneskemængde lytter til en vred mand, der holder en ophidset tale i en megafon. Striden handler om den forestående kommunalreform, hvor det er planen at slå nogle kommuner sammen, hvorved den politiske balance vist nok skifter til ugunst for de demonstrerende. Politiet er til stede for at opretholde ro og orden, men holder sig tilbage trukket. Bilisterne tager situationen roligt – de har vist prøvet det mange gange før. Tilbage i bilen har vi fået besøg af nogle unge piger, der ihærdigt tager selfies sammen med de sjove fremmede. Hele herligheden varer en time. Så fjernes spærringen og trafikknuden går i opløsning. På det aftalte sted for frokost tager vi afsked med Kumar og hans bil. Han kan ikke køre for os længere. Til gengæld har Sudam fået

kontakt med Rabindra, der står klar med en anden bil til at fortsætte turen med os.

Lidt længere fremme tager vi en afstikker fra landevejen for at besøge en lille landsby, Sudam kender. Vi besøger den lokale krishnapræst, en meget venlig mand, der viser rundt i det lille tempel og fortæller lidt, om landsbyen, der er fuldt vegetarisk, og hvor beboerne følger Krishna. Den har et fint og net præg. Endelig når vi frem til dagens mål: Hetauda, der ligger centralt i Terai, hvor East-West Highway krydser Tribhuvan Highway fra Kathmandu til den indiske grænse. Selv om det er en større by, er den præget af lavere byggeri – typisk to, højst tre etager. Og den type, hvor halvdelen af arbejdsaktiviteten foregår på det åbne areal foran værkstedet.

17. marts

Netop den indiske grænse er vores første mål næste dag. Vi vil til Birgunj, Nepals grænseby, der ligger lige over for Raxaul på den indiske side. Det er den ubetinget vigtigste importkanal til Nepal, og stedet var hovedscenen for blokaden i efteråret 2015, hvor inderne og/eller madhesierne igennem måneder forhindrede import til Nepal i protest med den nye forfatning. 70 % af landets udenrigshandel passerer denne grænseovergang. Vejen sydover bringer os bl.a. forbi Nepal Oil Corporations hovedlager. NOC er Nepals statslige monopol på benzin, flaskegas og olie, og dette lager er af afgørende betydning for landets energi-

Øst-vest-trafikken er blokeret af en bandha. De lokale samles om manden med megafonen. Politistyrkerne ser til, at der ikke opstår uroligheder

På besøg hos Krishna-menighed. Det er præsten til venstre for os tre

Det store Bodhi-træ, hvor Siddhartha Gautama ifølge traditionen blev født. I baggrunden ses bygningen, der beskytter de mest centrale udgravninger, og i forgrunden vores næste chauffør, Rabindra

Ved et stop på vejen bliver Sudam genkendt. Han er faktisk skuespiller og har været med i flere film

forsyning. De store tankvogne er da også er væsentlig del af trafikbilledet. Der er i øvrigt ved at blive anlagt en pipeline fra Indien og frem til dette lager. Pipelinen er planlagt færdig i 2019. I det hele taget er trafikken præget af lastvogne, altid i festlige farver og med omfattende udsmykning. Selvfølgelig iblandet hestevogne og tuk-tuk'er. Nogle steder er vejen ved at blive udvidet. Mange steder ligger der fabrikker tæt på landevejen. Andre steder er der marker. Huse og blikskure finder også plads tæt på vejen. Efterhånden tætnes byen til i et ucharmerende konglomerat langs vejen og et inferno af støj, os, støv og skidt. Et egentlig meget fint klokkeårn markerer midten af byen, mens vejen fortsætter omgivet af stadig større mængder af lastbiler, der måske venter på toldbehandling, eller måske bare har en nødvendig pause før eller efter passagen af grænsen.

Et lille optog af kvinder i røde sarier med små krukker med noget grønt på hovedet passerer forbi bevogtet af politi med maskinpistoler. Sikkert en festival.

Små vogne, hvor man kan købe saft, der presses af friske sukkerrør, holder ved siden af vejen.

Hestetrukne vogne med passagerer slås om kørebanen med cykler, motorcykler, personbiler og lastbiler. Ved siden af vejen er der vandpytter og mudder samt jordbunker. Husene er bl.a. hytter af flettet bambus med presenning som tag.

Til sidst holder bilen, da vi får øje på den imponerende bue, der danner en portal over vejen. Vi går lidt videre til fods, men stopper ved de store bomme, der markerer ingenmandsland.

Birgunj er ikke nogen seværdighed overhovedet, men som det trafikknudepunkt, det er, giver det en brik til den mosaik, der udgør landet.

På vejen tilbage besøger vi Sudams forældre. Faderen arbejder som opsynsmand på en stolfabrik, idet deres hjem i bjergene i Dhading-distriktet blev ødelagt under jordskælvet. Nu bor de i en midlertidig bolig her, men selv om de er jordskælvsramte, er der ingen støtte fra regeringen til dem, for støtten går kun til genopbygning af det oprindelige hus, ikke til etablering andetsteds. Forældrene byder naturligvis på chai, og de er glade for et af de sjældne besøg af sønnen.

Vi har nu travlt. Tilbage til Hetauda, vestpå – nu ad Mahendra Highway - langs Rapti River på nordsiden af Chitwan National Park til Sauraha, hvor vi har glædet os til en sundowner med udsigt over floden. Solen er dog gået ned, men det lykkes lige at få vores drink, inden det bliver helt mørkt.

18. marts

Selve Chitwan National Park har vi besøgt flere gange tidligere. Så den springer vi over. Vi har i stedet besluttet os til at besøge Ayodhyapuri – en landsby mellem nationalparken og den indiske grænse, hvor Jysk Landsbyudvikling har projekter i gang. Turen går først gennem skoven, dvs. nationalparken, der her er relativ åben, og her er heller ingen dyr at få øje på. Så krydser vi et flodløb og kommer dermed ud i 'bufferzonen'. Det er altså almindeligt landbrugsland, der blot er udsat for truslen fra de vilde dyr i nationalparken. Der er sat alarmtråde op, som tigre m.v. udløser, hvis de kommer uden for det reserverede område, og alarmerne starter en sirene, så landsbyboerne kan tage deres forholdsregler. Vi har svært ved at finde Ayodhyapuri, for vejskilte eksisterer ikke, og der er ikke mennesker på vejen, men til sidst lykkes det. Vi har ikke lavet nogen aftale på forhånd, så

vi dumper bare ind. Vi får en kort introduktion af en venlig skoleinspektør, der ellers sidder i et møde. Derefter henviser han os til 'Ellen', der er en dansker, der bor i den anden ende af landsbyen. Da vi når frem, har 'Ellen' en dyb stemme og hedder Allan. Han fortæller os mere om stedet, der - skønt meget basic - virker velorganiseret og indbydende på os. Man er netop begyndt at dyrke grøntsager i små drivhuse af plastikfolie for at få afgrøder, der kan sælges på markedet. Efter en kop te må vi bryde op og vende tilbage til Sauraha.

19. marts passerer vi Gandaki (Provins 4) på vej til Provins 5

Bharatpur og Butwal er større byer, som vi passerer næste dag. Lige nord for Butwal leder Sudam os hen til Siddhababa Temple, et idyllisk lille sted, der ligger i bjergkløften, nærmest klæbet op ad klippevæggen. En venlig præst tager sig af os i en grad, så det er lige ved at være for meget. Til sidst får vi sagt tak, og vi kører videre. Vi er på en afstikker fra Mahendra Highway nordpå op i bjergene, for vi har ikke været i Tansen før, og når vi nu er så tæt på ... Tansen ligger op ad et højdedrag, og vejen derop går ad en kløft med en flod helt nede i bunden og træer op ad siderne. Den snoede vej når til sidst byen, og vi går en lang tur ad snoede gader med mange gamle newari-huse med tagudhæng og træudskæringer. Tansen Durbar er et palæ, der har været sæde for lokaladministrationen. Det er knap 100 år gammelt, men det blev centrum for et voldsomt slag under borgerkrigen med 30 dræbte. Bygningen brændte ned, men er nu genopbygget. Hjemme på hotellet om aftenen oplever vi et kraftigt tordenvejr. Det er flot og interessant at se lynene lyse op i bjergene, indtil lyset pludselig forsvinder. Så kommer der levende lys på bordet, og vi nyder en drink sammen med Sudam og Rabindra.

20. marts

Sudam har en plan. Vi skal besøge et sted, der ligger et stykke fra Tansen. Så vi kører ad en smal, snoet vej i lang tid, holder pauser undervejs, før vi kan se ned til en større flod. Det viser sig at være intet mindre end Kali Gandhaki, som vi har fanget her på dens vej fra Upper Mustang mod den indiske grænse. Ved flodbredden ligger en større bygning, Rani Mahal. Det er et palads, bygget i neoklassistisk europæisk stil af en Rana-general i 1893, til minde om hans unge afdøde hustru. Det kaldes også Nepals Taj Mahal - ikke et gravminde, men oprindeligt bygget til beboelse. Det er dog siden blev forladt og forfaldent. Nu er det restaureret og står imponerende ved flodbredden. Efter frokost går det gennem Butwal mod Lumbini, 'The Holy Birthplace of Lord Buddha'. Det er mørkt, da vi når til Hotel Hokka, et japansk hotel. Portieren tager imod os uden for hotellet og fører os ind til receptionen. Dette er turens mest eksklusive hotel, og vi skal være her i to nætter. Desværre har de kun to japansk indrettede værelser, så min kone og jeg tager et vestligt indrettet. Så er det også lettere at komme ud af sengen. Vi er alle fem ret benovede over, hvor stilfuldt hotellet er indrettet, og hvor velorganiseret det virker. Det gør indtryk, når der er et skilt på bordene i restauranten: Afgiv deres bestilling 40 minutter før, de ønsker hovedretten serveret. Så tjekkede er restauranter i Nepal ellers ikke.

21. marts

Dagen er viet til besøg i Lumbini. Området breder sig ud over et meget stort areal i det flade, flade landskab. Den centrale del, Lumbini Garden, udgør næsten otte km². Deromkring er der et areal på 68 km², hvor anvendelsen er underlagt restriktioner. I centrum af det hele ligger Maya Devi Temple, en lav hvid bygning, der dækker

over de mest centrale arkæologiske rester. Templet er opkaldt efter Siddhartha Gautamas mor, der ifølge overleveringen fødte sin søn under det store Bodhi-træ, der stadig står ved templet. I den omkringliggende Lumbini Garden findes klostre og templer, der er bygget siden midten af 1900-tallet af buddhistiske menigheder fra en række af verdens lande og stadig er under udbygning. Det er interessant at se forskellene i stil mellem tibetanske buddhisme, burmesisk buddhisme, japansk buddhisme osv. i klostre og templer, der ligger samlet rundt om de arkæologiske fund. Jeg finder det tankevækkende at finde så konkrete arkæologiske vidnesbyrd om aktivitet på stedet så langt tilbage i historien. Bl.a. besøgte den indiske kejser Ashoka Lumbini i 249 f.v.t. stedet, hvilket er dokumenteret ved indskrift på en seks meter høj sandstenssøjle, der er fundet på stedet. Heraf fremgår også, at Ashoka identificerede stedet som Buddhas fødested. På det tidspunkt var der 'kun' gået 300-350 år siden Buddhas fødsel, så også med denne søjle bekræftes Buddha som en historisk person.

Alt i alt er det et smukt og harmonisk sted, hvor al turistgejlet er holdt uden for det centrale område, så man kan fokusere på det åndelige. Det spirituelle møder vi tilfældigt ved nonneklostret: et større optog med to trommeslagere og fire dansere i spidsen. Efter sang og dans defilerer de over 80 - fortrinsvis kvinder - ind i klostret bærende en tallerken med et rituelt måltid hver. En fascinerende oplevelse, hvor det havde været rart at få en uddybende forklaring om baggrunden.

Vi slutter dagen af med et besøg på (én ud af flere) World Peace Pagoda lige nord for Lumbini Garden. Japanske buddhister har skænket pagoden, der også omfatter en -

Rani Mahal ved Kali Gandhaki. En enkelt politibetjent holder vagt og har en slangebøsse, så han kan jage aberne væk

Bemalede betonskulpturer af en række hinduguder

lidt uskøn – statue af Buddha som nyfødt. Herefter går det hjem til hotelværelserne med rispapirmellemvægge og 40 minutter til serveringen af hovedretten.

22. marts

Første stop på turen videre er allerede i nærheden af Taulihawa, hvor det nuværende Tilaurakot ved udgravninger af arkæologen P.C. Mukherji i 1899 er identificeret som det historiske Kapilavastu. Her lå nemlig byen og paladset, hvor fyrsteslægten boede, og hvor prins Siddhartha Gautama tilbragte de første 29 år af sit liv. Udgravningerne er fortsat, senest af engelske arkæologer i 2014-16. På stedet ser vi en flad mark med gangbroer af træ, lave murværker og markeringer i jorden. Men der er en god guide på stedet, der viser os rundt, og som kan omsætte, hvad vi ser, til noget, der taler til vores fantasi, samtidig med at vi får gennemgået plancherne, der viser resultaterne efter de seneste udgravninger.

Nu sætter vi igen det lange ben foran mod vest ad Mahendra Highway. Vi skal nå til Nepalgunj inden aften, men landskabet er jo som det meste af vejen helt fladt – vi kører langs Rapti-floden – og vi oplever det lokale liv langs vejen ud ad bilruderne. I udkanten af byen finder vi vores hotel, men inden det bliver mørkt, kører vi videre gennem byen til den indiske grænse. Sammenlignet med Birgunj er her meget mindre trængsel, luftforureningen er mindre og stemningen er mere afslappet. Men byen og omgivelserne er dog også her generelt trøstesløse med sølle skure langs vejen og megen usselhed.

23. marts

Vi starter dagen med at køre til centrum, hvor den gamle by findes ved New Road. Her finder vi også den fine dam, Rani Palau, med en helligdom ude i midten. Ved tempellet kan man købe det sædvanlige til turlister, og vi køber en udskåret træklods med et Shiva-bloktryk med hjem. Dem har der ikke været så mange af andre steder. Efter et besøg hos en ven til en bekendt nær Nepalgunj kører vi videre ad Mahendra Highway. I går kørte vi langs med Banke National Park, og i dag fortsætter vi langs Bardiya National Park. Her indlogerer vi os i nogle rækkehytter.

Undervejs stopper Rabindra ved et T-kryds. Der er vejskilte til både højre og venstre, og der står tydeligt Bardiya til venstre. Alligevel tøver han, indtil Sudam hurtigt siger, at vi skal til venstre. Vi har oplevet noget lignede tidligere, og det bliver ret klart for os, at Rabindra enten er stærkt ordblind eller slet og ret analfabet. Hvilket dog ikke forhindrer ham i at være en aldeles udmærket chauffør.

Vi var så heldige at møde Shiva i egen høj person

24. marts

Næste dag skal vi se tigre! En tur med ranger i Bardiya National Park er nok det mest tigersikre, Nepal kan byde på. For at gøre en meget lang dag kort - en meget, meget lang dag – så nægter tigrene at indfinde sig dér, hvor de plejer at være. Vi får set en masse forskellige hjorte, nogle aber, termitboer, fugle, en slangeham og – på mindst en kilometers afstand – nogle næsehorn, der bader i floden. Det nærmeste, vi kommer en tiger, er da vi ser et aftryk af en tigerpote i sandet samt frisk afgnavede knogler af en hjort. Denne dag var turens eneste egentlige skuffelse.

25. marts når vi frem til Far west (Provins 7)

Da vi på vores videre færd skal krydse Karnali-floden, sker det over Karnali Bridge. Den er speciel ved at være en skråstagsbro med kun én pylon. Den er bygget af japanerne i 1994 og er den lokale stolthed. Nu nærmer vi os slutningen på turen, men et halvhundredes kilometer fra Nepals vestgrænse foreslår Sudam, at vi drejer til højre op i Mahabharat-bjergene. Lidt oppe kommer vi til Godawari, der er et område med en række sjove hinduistiske skulpturer: Ganesh, Hanuman og mange flere samt den sovende Shiva. Og temaet skal udnyttes fuldt ud, for på den anden side af vejen ligger et buddhistisk område med en stupa, bedeflag og en Buddha, der sover under et tæppe. Figurernes på begge sider af vejen er udført som bemalede betonskulpturer. Kort efter er vi ved turens endemål: den vestlige ende af East-West/Mahendra Highway ved den nepalesisk-indiske grænse. Her er total ligegyldighed. Jo, en politielertoldstation, hvor de ansatte holder sig inde i skyggen. Går den grænse, vi kan se, over til Indien? Eller over til et større ingenmandsland? Der er i hvert fald ingen

indiske myndigheder at få øje på, og ingen væsentlig trafik over grænsen. Det mest iøjnefaldende er et kampagne-billboard med teksten 'To Defecate in Open Areas is to Commit a Social Crime'. Sat op af UDAID. Enig. Men budskabet er åbenbart nødvendigt her. Mange andre distrikter i Nepal er erklæret ODF-fri zoner (Open Defecate Free-zoner).

Herefter lokker Sudam os med Nepals længste hængebro. Den skal vi selvfølgelig se. Det viser sig at være en stålbro, der i otte brofag spænder over Mahakali-floden og dens forgreninger. Dodhara Chandani Bridge er næsten halvanden kilometer lang og fører over til en nepalesisk enklave, der indtil 2005 alene havde vejforbindelse med Indien, ikke med Nepal. Det er en fodgængerbro, men det forhindrer ikke motorcykler i at benytte broen – dog i moderat tempo. En imponerende konstruktion. Endelig når vi frem til vores sidste overnatningssted, Dhangadi. Som altid er det Sudam, der henvender sig til receptionen – han kan jo sproget – og bestiller værelserne. Han forhandler her endnu en gang en god pris for os, og efter at have set værelserne, der umiddelbart ser rigtig fine ud, siger vi ja tak. Lidt senere og med tændt lys ser de dog noget lurvede ud. En godnatdrink på den udendørs terrasse har meget lang leveringstid, og imens forlyster mygene sig med vores bare anklær. Næste dag er anklærne grundigt bidt.

26. marts

Om morgenen bryder vi op, flybilletterne er købt, så fristelsen til at besøge Shuklaphant Wildlife Reserve, der ligger lige i nærheden, må modstås. Rabindra kører os til flyet. Vi tager afsked og siger hjerteligt tak for turen, der også har været en oplevelse for ham. Så flyver vi tre og Sudam tilbage til Kathmandu, hvor en ny afsked følger. Vi har haft mange gode oplevelser og har hygget os i hinandens selskab, så vi slutter af med en afskedsmiddag i Thamel.

I fjorten dage har vi kørt i det solbeskinne Terai. Frugtbar jord i lange baner bliver dyrket intenst. Landsbyer ligger langs landevejen med huse af beton, ofte malet i prangende farver. Byggematerialer, især armeringsjern til nye betonhuse, ligger i de fleste landsbyer. Men her er også mange nationalparker, hvor naturen og dyrelivet beskyttes. Det har været en spændende oplevelse at besøge denne del af Nepal hele vejen fra øst til vest i vores eget tempo.

Jørgen Rendsvig er sekretær i Dansk-Nepalesisk Selskabs bestyrelse og er medredaktør af Nepal Vision. Han er uddannet cand.mag. i samfundsfag og historie.

TEEJ

– EN FESTIVAL HVOR KVINDER SER RØDT

Tekst og fotos: Tania Karpatschof

Monsoon betyder ikke bare, at himlen åbner sine sluser, men også en masse farvestrålende festivaler, hvoraf Teej måske er den største. Dette er en festival baseret på ældgammel tradition og mytologi, der den dag i dag fejres af kvinder over hele Nepal. At deltage i Teej er som at svømme i et overvældede hav af rødt og som at træde ind i en verden, der ligner den berømte østlige basar, beskrevet i fortællinger som Marco Polos Rejser og Ali Baba og de 40 røvere.

Sammen med flere end hundredtusinde nepalesiske kvinder er jeg med en gruppe danske kvinder fra rejsebureauet Viktors Farmor taget til Pashupatinath Temple på Teej festivalens anden dag. Jeg har kunnet læse mig til, at denne dag er stor, og at der vil være i tusindvis af kvinder. Teej viser sig at være større og vildere, end jeg i min fantasi havde kunnet forestille mig. Der er kvinder i alle aldre og størrelser. Det er et vanvittigt bombardement af alle ens sanser. Der er farver i alle nuancer, men med rød som den primære farve. Der er en sød duft af røgelse, der kildrer mine næsebor. Et par enkelte geder har også forvildet sig ind i midten af festivitassen. Der er kvinder, langt så langt øjet rækker. Alle venter tålmodigt på at komme ind i templet, og mange har ventet her i timevis. Det er intet mindre end en gigantisk kvindefest, og det er umuligt ikke at blive ramt af den dybe følelse af søstersolidaritet og blive smittet af den hjertelighed og glæde, som disse kvinder udstråler gennem deres sang og dans. Vi har i dagens anledning fået syet rødt tøj, hvilket vækker stor begejstring. Af og til er interessen overvældende, og vi stoppes konstant af kvinder, der vil komplimentere os for vores røde tøj, og som vil have taget billeder sammen med os.

Én lang fest

Teej festivalen er en tre dage lang festival, der kombinerer overdådige fester med religiøse ritualer og streng faste. Traditionelt er Teejs ritual obligatorisk for alle hinduistiske, gifte kvinder og piger, der har nået puberteten. En undtagelse gælder syge eller handikappede. Det er dog også en dag, hvor kvinder kan være sammen om at synge og danse. På Teejs første dage inviteres de gifte kvinder til deres barndomshjem, hvor de sammen med deres søstre, venner og nærtstående kvindelige familiemedlemmer fejres med god mad, sang og dans. Den anden dag er Teejs vigtigste dag. Dagen er dedikeret til faste og bønner. Nogle kvinder overholder en streng faste uden at spise eller drikke så meget som en enkelt dråbe vand, mens andre drikker væske og spiser frugt. Fælles for kvinderne er, at de igennem den 24 timer lange religiøse faste beder for ægteskabelig lyksalighed, deres ægtefælles og børns velfærd samt for rensning af deres egen krop og sjæl. Kvinderne tager sammen med kvindelige familiemedlemmer til det lokale Shiva-temple og beder til en lingam (et fallossymbol for Herren) prydet med blomster, slik og mønter. Smukke, dekorerede idoler af Shiva og Parvati tilbydes frugt og blomster for at søge velsignelser fra de guddommelige ånder.

Adgang forbudt for mænd

I Kathmandu er Pashupatinath Temple, der ligger ved bredden af den hellige Bagmati-flod, det foretrukne sted for nepalesiske kvinder at tilbede Lord Shiva. Ifølge Pashupati Area Development Trust besøger omkring 500.000 kvinder Pashupatinath Temple under Teej, der i dagens anledning ikke tillader besøg fra mænd. Kun et

par politimænd, opsynsmænd og samaritter får allernådigst adgang til tempelområdet under Teej. Når kvinderne er færdige med deres puja, samler de sig i store grupper på tempelpladsen, hvor de danser og synger de helt særlige Teej-sange, indtil solen er gået ned.

På tredje og sidste dag af Teej tilbedes de syv hellige mænd i det hinduistiske panteon ved, at kvinderne tager hellige bade i rødt mudder, der er farvet af rødderne af den hellige Datiwan-busk (en slags græs) for at sikre, at alle kan blive rensset for alle de synder, de har lavet i fortiden. Herefter kan fasten brydes.

En oplevelse, der sidder i kroppen

Siden oldtiden er Teej-festivalen blevet fejret blandt nepalesiske kvinder. Selv om de fleste af de moderne kvinder ikke længere overholder den meget strenge faste, fejrer de stadig Teej som en fest, der symboliser søstersolidaritet og styrkelse af relationer og frem for alt som en symbolsk afgivelse af kulturelle værdier. Flere

og flere kritiserer dog, at Teej-festivalen bliver tiltagende mere overfladisk og materialistisk, og at der blandt visse grupper synes at være et markant skifte fra puja, faste og rituelle bade til indkøb af nye sarier og store Teej-fester med massevis af delikatesser og lækkerier. Uanset hvad er Teej en oplevelse, der sidder i kroppen og på nethinden meget længe efter, at man har forladt templet og de hundredtusindvis af rødklædte kvinder.

Tania Karpatschof brænder for Nepal, som hun første gang besøgte under studierne i 1997. De førte til en kandidatgrad i international udvikling. Fra 1999 – 2002 arbejdede og boede hun i Kathmandu, hvor hun arbejdede med kvinders rettigheder for UNDP (FN). Hun har et stort kendskab til landet og har rejst i hele landet - fra Terai i det tropiske lavland på grænsen til Indien til den tibetanske højslette dybt inde i Himalaya. Som medlem af De Berejstes Klub har Tania rejst i mange andre lande også.

DEN RØDE LAMPE BLEV TÆNDT I ODENSE

Tekst og foto: Peter Bidstrup

51 MØDTE OP TIL DET FØRSTE ARRANGEMENT PÅ FYN ... OG SÅ BLEV DER TRAVLT I MOMOS KØKKEN

Efter 50 år med foredrag i København og 20 år i Aarhus kom turen endelig til rigets tredjestørste by, Odense. Godt hjulpet på vej af bestyrelsens hjælpsomme kontakter blev det første fynske foredrag en realitet torsdag den 21. marts på den nepalesiske restaurant Momo Nepal. Plakater om foredraget var delt ud til de odenseanske udstyrsbutikker, og udover den sædvanlige indbydelse via mail blev redskaber som Facebook og mund-til-mund metoden også taget i brug. Fra bestyrelsen mødte Birgit Nielsen og Jørgen Rendsvig op, og sidstnævnte bød velkommen på foreningens vegne.

Mustang & Tiji-festivalen i Loh Mantang

Hans Hjordt Hansens foredrag om Mustang var sat på plakaten, da foredraget tidligere – med pæne besøgstal – har været afholdt i både København og Århus. Hans lagde dermed stemme til to timers spændende fortællinger, suppleret med meget flotte billeder fra Kathmandu, Annapurna og det guldne Mustang, indpakket i tibetansk-lignende bjerglandskaber. Clouet var flere videooptagelser fra Tiji-festivalen i Lo Mantang, som gæsterne intenst lyttede til, mens Hans berettede om de meget specielle, men nøje indstuderede danse, tilsat tibetanske horn som baggrundsmusik. Til lejligheden havde Hans medbragt et ægte, flere meter langt, horn fra egen souvenirsamling, næsten magen til dem man så i foredraget, og vi fik selvfølgelig en lille lydprøve. Flere udtrykte efterfølgende, at netop dette område meget vel kunne blive målet for deres næste rejse til Nepal.

51 samosaer og 102 pakodaer

I pausen blev der serveret samosa og pakoda fra Momo Nepal, der ejes af Dinesh Thapa, der også er medlem af selskabet. Dinesh og restaurantens personale kom gevaldigt på overarbejde, for restaurantens 24 pladser hurtigt blev besat. Stole, taburetter, sandsække, ølkasser mm blev fundet frem fra gemmerne og vasket af for at give alle muligheden for at sidde ned. På trods af, at de fremmødte sad tæt pakket i det efterhånden godt varme lokale, så det ud til, at alle nød aftenen. Snakken gik lystigt i pausen samt efter foredraget, og flere gav udtryk for, at de ville dukke op næste gang.

Medlem nr. 500 af Dansk-Nepalesisk Selskab

Med blot 10 medlemmer på Fyn vil der stadig være et stykke arbejde at gøre for at få skabt en god, lokal medlemsskare. Så vi kan få skabt en solid basis til fremtidens arrangementer. Aftenen gav selskabet fem nye medlemmer, heraf to parmedlemsskaber. Dog blev en markant milepæl passeret, idet medlem nr. 500 indmeldte sig kort tid efter. Noget tyder på, at Fyn er kommet godt fra start, og med Momo Nepal som base for fremtidige arrangementer har vi allerede nu en naturlig hjemmebane – endda med ægte nepalesisk islæt. Hensigten er to årlige foredrag, og der arbejdes i skrivende stund på et arrangement til efteråret. Restauranten laver rigtig god mad – helt fra bunden ved hver bestilling – og en anmeldelse følger i næste nummer af Nepal Vision.

Peter Bidstrup har besøgt Nepal tre gange i perioden 1988-2009, bl.a. på et u-landsophold med Mellemfølkeligt Samvirke, udstyret med et Danida-legat i fototasken. Medlem af selskabet siden 1996. Er nyvalgt medlem af bestyrelsen.

VERDENS HØJESTE HØJSKOLE

Tekst: Amalie Vestergaard Laursen
Fotos: Peter Mogensen

Forestil dig at køre en halv dags rejse fra Kathmandu mod Himalaya mod nordøst i kuperet terræn. Forestil dig så, at du fremme ved destinationen blandt stupaer og templer ser en stor rød bygning dekoreret med bedeflag vajende i vinden og teksten "Sermathang Folk High School" malet med stor hvid skrift på den røde baggrund. Omkring dig samles der hurtigt børn i alle aldre med store øjne og røde kinder, der fra sikker afstand nysgerrigt observerer de nye besøgende. Bevæger du dig gennem landsbyen, vil du møde kvinder, der er i gang med arbejdet i terrassemarkerne eller dagens andre gøremål. De møder dig med store smil og "Tashi Delek" - for her i højlandet hilser man ikke med "Namaste", og du når ikke langt, før den første inviterer indenfor til en kop te (eller tre). Udsigten består af bjerge, lige så langt øjet rækker, og så ved du, at du er kommet til Yolmo'ernes land, nærmere bestemt landsbyen Sermathang i den sydlige del af Helambu-dalen.

Historien

Langt væk fra de høje bjerge finder du i Danmark landsbyen Brenderup på Fyn mellem Bogense og Middelfart. I Brenderup foregår et usædvanligt kulturmøde. Unge mennesker fra hele verden mødes hvert semester på Brenderup Højskole, og et af disse mennesker var i 1999 Nima Lama fra

Sermathang, Nepal. Et venskab blomstrede mellem Nima og Ole Dedenroth, nuværende forstander på Brenderup Højskole. Efter flere besøg hinanden imellem, blev det besluttet, at flere skulle inddrages i denne kulturudveksling mellem Nepal og Danmark. Derfor blev der oprettet en forening i både Sermathang og Brenderup. Et venskab var altså nu formaliseret mellem de to landsbyer og 'Brenderup Sermathang Venskabsgruppe' blev stiftet i 2009.

For den unge nepaleser, som var opvokset i de høje bjerge, havde højskoleopholdet givet mange indtryk. Nima har blandt andet fortalt, hvordan han som noget af det første hoppede på en cykel uden at kende bremsesystemet og cyklede afsted til kysten tæt ved Brenderup. Han havde nemlig aldrig set havet før. Siden Nimas ophold i Danmark har en del unge fra Sermathang været elever på Brenderup Højskole, og de har taget den danske højskoleånd til sig, og har taget den med tilbage til deres landsby i Nepal. I venskabsforeningen ser vi højskoleånden som et redskab til personlig udvikling og derigennem også samfundsudvikling, hvilket netop er det, vi ser ske i Sermathang.

Brenderup Sermathang Venskabsgruppe er ikke et stort udviklingsprojekt. Ønsket er at hjælpe med at højne levestandarden

i Sermathang gennem selvhjælpsprojekter, udveksling og samarbejde på tværs af kulturer. Alt dette sker igennem et bæredygtigheds- og højskoleperspektiv, som i Nepal får mulighed for at udvikle sig på sin egen måde.

Landsbyen Sermathang

Landsbyen Sermathang ligger i 2600 meters højde, og særligt i regntiden kan vejen derop være besværlig at køre på, så man må ofte vandre det sidste stykke selv.

Poonam i gang med at strikke

Indbyggerne tilhører den etniske gruppe yolmo, som taler deres eget sprog (også kaldet yolmo). De er tibetanske buddhister, og de fleste dyrker simpelt landbrug eller arbejder som håndværkere. Derudover er landsbyen et meget brugt stop for trekkere, der vandrer mod de endnu højere bjerge mod nord, og turismen er en ikke uvæsentlig indtægt for flere familier. Landsbyen har i dag omkring 150 indbyggere. Befolkningstallet var for 50 år siden langt højere, men en migration tog fart og især under de politiske uroligheder ved årtusindskiftet søgte mange til Kathmandu eller udlandet. Da urolighederne var ovre, så man, at folk flyttede tilbage til bjergene. Med denne bevægelse kom dertil også overvejelser om identitet. For hvad vil det sige at være yolmo?

Det var rimelig nemt for de fleste at flytte tilbage til landsbyen, da huse og marker stod klar til at blive brugt igen med det samme. De følgende år i Nepal var der ikke bare identitetsspørgsmål hos yolmo-folket, men hele landet skulle samles om at få lavet en ny forfatning og altså definere, hvad det vil sige at være nepaleser.

Alt dette foregik samtidig med, at de nepalesiske elever fra Brenderup Højskole

vendte tilbage, og med sig havde de højskoletanken og den dertilhørende selvudvikling. Sermathang skulle forsøge at finde sig selv igen, og særligt kampen om at få yolmo officielt anerkendt som etnisk/oprindelig gruppe i Nepal var vigtig her. Det lykkedes da også, idet yolmo nu er en af 59 grupper registreret som oprindeligt folk med karakteristisk kulturel identitet. Men nærmest samtidig kom det næste store opbrud, nemlig jordskælvet i 2015. Sermathang blev slemt ramt, da der ikke var langt til epicentret i Gorkha-området. Mange indbyggere mistede deres hjem, og igen så man en stor del af indbyggerne flytte til Kathmandu. I dag, fire år efter jordskælvet, ser man en langsom tilbageflytning til Sermathang. Modsat bevægelsen efter borgerkrigen er denne tilbageflytning ikke lige så nem, da alt skal bygges, op og pengene er få. Men genopbygningen er i gang, og gæstfriheden i landsbyen er lige så stor som altid. Særligt flytter dem med store/voksne børn tilbage og bygger familiehuse.

Højskole a la Nepal

Hovedarbejdet for foreningen har fra starten bestået i at tage den danske højskoleånd med op i Himalaya. Tidligere har der været etableret højskoleundervisning

rundt omkring i landsbyen, men for få år siden blev en helt ny højskolebygning færdiggjort, og her tilbydes nu undervisning 6x2 timer hver uge. Da højskolen henvender sig til dem, der er til stede i landsbyen, er det primært kvinderne, der deltager i undervisningen. Mange af mændene er ikke i landsbyen til hverdag, da de har jobs længere væk og en del endda i udlandet. Kvinderne får undervisning i både engelsk, nepalesisk og tibetansk. Vi har i foreningen ansat en fast underviser, Dhindup, som holder os opdateret med forløbet og sender billeder fra undervisningen. Dhindup har selv været med på et semester på Brenderup Højskole, og han er derfor det direkte link, der kobler Sermathang Folk High School med den danske højskoletanke.

Kvinderne nyder godt af engelskundervisningen, når de skal kommunikere med de mange turister, der kommer til landsbyen på vandreture. Kvindernes modersmål er yolmo, der er beslægtet med tibetansk, og da nepalesisk er landets officielle sprog, er dette også godt at have et brugbart kendskab til, særligt når det kommer til vidensdeling om yolmo-kulturen til resten af Nepal. Kvinderne ville gerne lære tibetansk, da det er det sprog, der bruges

Sermathang. Bønner plukkes

Sermathang. Næste generation

Venskabshuset i Sermathang

Vaskedag i Sermathang

under de religiøse ceremonier, der jævnligt finder sted i landsbyen. Ved at få større kendskab til dette sprog kan kvinderne selv forstå de religiøse tekster uden at have en mandlig munk siddende og læse højt. Brenderup Sermathang Venskabsgruppe har i sit engagement ikke noget decideret udtrykt mål om at fremme en ligestilling mellem kønnene, men da det langt overvejende er kvinder, der er til stede og aktive i undervisningen, opstår der naturligt samtaler om og små opgør med de traditionelle kønsroller. Gennem sprogundervisningen oplever kvinderne en frigørelse og større selvstændighed. Udover sprogundervisning vises der også samfundsrelevante film, gæsteundervisning fra blandt andet tibetanske munke og kreative kurser efter ønske af kvinderne. De fleste af kvinderne har aldrig gået i skole før.

Mikrolån og strikkeprojekt

Udover højskoleprojektet i Sermathang støtter venskabsgruppen også entreprenører og små start-ups i Sermathang gennem en mikrolånsfond. Her er det foreningen i Sermathang, der bestemmer, hvem der skal have lov til at låne penge til for eksempel at starte en lille forretning op. Der er tale om små kortfristede lån, som tilbagebetales i løbet af et eller to år. Eksempelvis er der udlån til etablering af homestay, indkøb af materialer til drivhus, etablering af medicinplantehave og oprettelse af lille butik.

Vores nyeste projekt er også med til at styrke kvindernes kreativitet og økonomi. Vi har nemlig fået etableret et bæredygtigt strikkeprojekt. En strikkekyndig dansk kvinde var med på tur til Sermathang for fire år siden, og på et introduktionskursus fik hun lært kvinderne, hvordan man strikker håndledsvarmere i god kvalitet og med flotte mønstre. Dette tog kvinderne til sig, og der bliver den dag i dag produceret flere hundrede håndledsvarmere, som foreningen fragter til Danmark og sælger herhjemme. Et par håndledsvarmere sælges for 60 kr. i Danmark, og heraf går ca. 25 kr. direkte til hende, der har strikket dem, mens overskuddet går til støtte af højskolen i Sermathang. Vi har ønsket om at udvikle projektet og lære kvinderne, hvordan man strikker uldsokker.

Venskabshuset

I de første år af foreningens liv blev et venskabshus opført i byen. Det er et hus bygget af lokale materialer, og det demonstrerer, hvordan isolering kan give et sundt og komfortabelt indeklima, samt hvordan en masseovn kan nedsætte brændselsforbruget. Huset kan bruges som overnattingssted af enhver og bruges altid, når foreningens medlemmer besøger Sermathang, samt når Brenderup Højskole sender volontører til landsbyen. Fra huset er en fantastisk udsigt udover Himalaya, og dets gedigne konstruktion i kraftigt tøm-

mer gjorde, at jordskælvet kun gjorde mindre skade på huset.

”Tudichhe! Shjimbudu”, tak for god mad, siger jeg til min værtsfamilies mor, Ngaju, der efter flere forsøg måtte opgive at give mig mere dhal bat. Jeg er stopmæt. Dette er ofte, hvordan et måltid ender, da yolmoernes gæstfrihed betyder, at de ikke tager det første nej som et nej, når de spørger, om man skal have mere at spise. Siddende omkring ovnen med åben ild, der udgør centrum og samlingssted i alle yolmoers huse, nyder vi stilheden. Et stille ”om mani padme hum” høres fra husets ældste mand, der har overstået en hel dag som lama til en religiøs ceremoni. Solen har sat sig bag bjergene, og efter en kop te (eller tre) går Sermathang til ro.

Amalie Vestergaard Laursen er medlem af bestyrelsen for Brenderup Sermathang Venskabsgruppe, miljø- og konfliktstuderende på Aarhus Universitet, tidl. volontør i Sermathang.

Peter Mogensen er formand for Brenderup Sermathang Venskabsgruppe, højskolelærer og har været på adskillige rejser til Nepal og Sermathang

ER GLASSET HALVT TOMT ELLER HALVT FULDT? - OM NEPALESISK POLITIK

Af Jørgen Rendsvig

Mine forventninger til nepalesisk politik i 2018 var relativt høje. Det skyldes, at jeg syntes, at der var alle gode forudsætninger til stede for et stort spring fremad: der var udnævnt en regering, baseret på ét parti, nemlig Nepal Communist Party, NCP, der er en fusion mellem det gamle kommunistparti, Communist Party of Nepal (UML) og maoisterne i Maoist Center, og denne regering havde oven i købet et solidt flertal i parlamentet. Regeringen kunne således se frem til at arbejde i fred og ro i fem år indtil næste parlamentsvalg i 2022. Samtidig er der et kæmpemæssigt behov for grundlæggende reformer på stort set alle samfundslivets områder, idet næsten alle politiske kræfter siden 2008 har været fokuseret på at etablere og implementere en ny forfatning, udover at de foregående 10 år var præget af den voksende konflikt med maoisterne i borgerkrigen. Hertil kommer, hvad der måtte være af påkrævede initiativer, der har ligget stille i de forudgående årtier. Der var altså alt i alt nok at tage fat på for et solidt og arbejdsdygtigt flertal.

Men mine forventninger blev ikke opfyldt. Man ser en regering, der kommer halsende bagefter. Der er frister i den nye forfatning – ikke bare for afholdelse af valg, men også etablering af forskellige organer og for tilretning af lovgivningen til den nye føderale struktur med syv provinser. Disse opgaver bliver løst til tiden, hvilket er den gode nyhed, men de bliver løst i huj og hast i sidste øjeblik, som det skete i september, da hele forfatningens afdeling om frihedsrettigheder skulle omsættes til love. Og det store reformpro-

gram er ikke kommet. Det eneste af den type er en ny straffelov, der trådte i kraft i august. Den indeholder desværre bestemmelser, der opleves som en trussel mod pressefriheden. Det har rimeligt nok skabt en del debat, også da der siden er kommet et lovforslag om at straffe medierne med op til 5 års fængsel, hvis de bringer annoncer med forskellige former for skadeligt indhold. Glasset er halvt tomt.

På den anden side foregår der en masse i provinser og kommuner. Her er kræfterne sluppet løs, og ikke mindst har infrastrukturprojekter kronede dage. Der bygges veje til bjergbyer, der ikke har haft vejforbindelser før. Dolpa er nu forbundet til det nationale vejnet. Herefter er Humla den eneste af de 77 regioner, der ikke har forbindelse til vejnettet. Der bygges broer, så vanskeligt passable kløfter kan passeres, selv om det ikke er lykkedes at erstatte alle tuins (kabel/reb baserede sæder, der trækkes over floder) med rigtige suspension bridges. I det hele taget er det i de centrale enheder, der er villighed til at handle i stedet for at snakke. Også bygningen af vandkraftværker og transmissionslinjer skrider rask fremad. Glasset er halvt fyldt.

Artiklens tekstboks giver lidt nedslag i forskellige sager, der har været behandlet i pressen.

FUSIONEN MELLEM CPN-UML OG MAOIST CENTER TIL NCP

Fusionen er i princippet gennemført. Men den praktiske realisering halter. Mange led i partistrukturerne skal bringes på linje, og mange organer skal fusioneres, og det tager rigtig lang tid.

Ved nytårstid nedsatte K.P. Oli (tidl. NCP-UML) og Pushpa Kamal Dahal (tidl. Maoist Center), de to ledere af NCP, en task force, der i løbet af januar skulle presse fusionen af partiets lokale organisationer igennem. Men efter små to måneder måtte tasken nedlægges igen, da den ikke kunne nå til enighed om en løsning. Nu skal partiledelsen prøve. Et forbud mod dobbeltmandater har været en af forudsætningerne, men det løber ind i protester. Mange medlemmer af provinsregeringerne må i så fald opgave deres poster i partioorganisationen, og det gør de ikke godvilligt.

UDFLYTNING

Ud af 138.000 offentligt ansatte i stat, provinser og kommuner skal i cirkatal 45.000 forblive under den centrale regering. 21.000 skal fremover arbejde for provinserne, mens 57.000 skal arbejde for kommunerne. I alt får 60.000 offentligt ansatte en ny arbejdsgiver. Det er en spændende proces, der i skrivende stund har ført til arbejdsnedlæggelser hos landets hospitalslæger.

WIDE BODY SCAM

Det statsejede Nepal Airlines har anskaffet to Airbus 330, "wide body" fly. De ankom til Nepal i sommeren 2018. Siden nytår har der været forlydender om uregelmæssigheder i forbindelse med flykøbet, og CIAAs foreløbige undersøgelser viser, at 4,35 mia NRP er landet i gale lommer, herunder hos højtstående personer, fortæller Nabin Kumar Ghimire, der er chef for CIAA.

TRANSITIONAL JUSTICE

Som et led i fredsslutningen efter borgerkrigen blev det besluttet at etablere to instanser, 'Truth and Reconciliation Commission' og 'Commission on Investigation of Enforced Disappeared Persons'. Det skete efter inspiration fra Sydafrikas freds- og forsoningskommission, og siden oprettelsen i februar 2015 er der indkommet 63.000 klager. Viljen til forsoning synes dog at være mindre end frygten for at blive draget til ansvar for handlinger under borgerkrigen. Dette gælder ikke mindst maoisterne, der jo nu er blevet et regeringsbærende parti.

De oprindelige tidsfrister for arbejdet er blevet forlænget og udløb egentlig igen i februar i år, men tre dage før instituttens mandat udløb, blev deres periode forlænget med et til to år. Det må så håbes, at disse år vil bringe forsoning.

GENOPBYGNINGEN

Sindhupalchowk – nord-nordøst for Kathmandu – er det distrikt, hvor genopbygningsarbejdet er nået længst, selv om det var et af de distrikter, der blev hårdest ramt af det andet jordskælv. 95 % af de jordskælvsramte har modtaget den første af de tre rater statsstøtte til genopbygningen. 87 % er nået så langt i arbejdet, at de har fået anden rate. Og hele 65 % har afsluttet arbejdet og har fået tredje og sidste rate. Dermed er 57.000 boliger blevet genopført, mens ca. 20.000 er i sidste fase. Udviklingen i dette distrikt vurderes meget positivt.

Udover regeringsstøtten har også det japanske Japan International Cooperation Agency samt en række NGO'er bidraget med lån og gaver.

MADHES / PROVINS 2

Lederen af den separatistiske bevægelse i Provins 2, Lalbabu Raut, har opgivet kampen om løsrivelse fra Nepal. Som følge af en overenskomst herom med regeringen er han blevet løsladt fra sit fængselsophold. Hermed er en væsentlig sten i skoen for regeringen elimineret.

CIAA

Der findes en vigtig institution i det nepalesiske politisk-administrative system, der hedder CIAA, Commission for Investigation of Abuse of Authority. CIAA har en uafhængig placering, lidt i stil med den danske Rigsrevision. Denne institution har således til opgave at bekæmpe korrupsion og bringe de mistænkte for retten. CIAA har i den senere tid taget fat tættere ved toppen: der er rejst sager mod en tidligere minister og mod en tidligere nationalbankdirektør. Og en af de sidste, der blev indledt en sag mod, er Raj Narayan Pathak, der selv var leder af CIAA indtil februar! Smart. Hvis man er under mistanke for korrupsion, bestikker man bare CIAA til at lukke øjnene. Men ok, denne gang er CIAA så skredet ind.

Der er en særlig domstol for CIAAs sager. Når domme så ankes til højesteret, ses det ofte, at de anklagede bliver frikendt, skønt alle er overbevist om deres skyld. Også domstolene er nemlig modtagelige for bestikkelse. I den forbindelse er der forhåbninger til den nyudnævnte højesteretspræsident, der har taget nogle positive initiativer.

Der er brug for en fortsat indsats, og der skal skrives ind konsekvent, hvis det skal batte noget. Og så skal korrupsionsbekæmpelsen have en klar støtte fra premierministeren og andre på topposter. Her mangler der tydeligvis vilje til at få ryddet op. Se også 'Løst og fast' om Melamchi-vand.

A-KASSER OG ARBEJDSLØSHEDSUNDERSTØTTELSE MODEL NEPAL

Regeringen har fremlagt sit beskæftigelsesprogram. Alle mellem 18 og 60 garanteres mindst 100 dages beskæftigelse årligt. Opnår man ikke det, tildeles man en understøttelse. Den vil blive baseret på regeringens aktuelle minimumsløn og udgøre 24.000 NRP årligt, knap 1.400 kr. Forhåbningen er, at beskæftigelsesprogrammet vil give de unge muligheder i selve Nepal, så motivationen til at drage udenlands mindskes.

Der er dog tvivl om, hvor alle disse arbejdspladser skal komme fra. Der skal skabes mellem 1.200 og 1.500 arbejdspladser dagligt, hvis målet skal nås, og for tiden skabes der ikke engang 1.200 arbejdspladser om måneden, udtaler beskæftigelseseksperten Ganesh Gurung.

Ovenstående er, som jeg har læst og forstået forslaget. Der er dog mange detaljer, der skal belyses.

København, 10. april 2019

NYHED!

KARMA, KLOSTERLIV & KATHMANDU DALEN

Oplev Kathmandu dalen fra en ny vinkel med fokus på nærvær, fordybelse og indsigt. Med en unik base i gæstehuset indenfor Tek Chok Ling klosterets mure opleves klosterlivet på nært hold. To erfarne Nepal-eksperter beriger og guider til meget anderledes oplevelser, hvor du vil opleve Nepal helt ufiltreret, når Kathmandu dalens mange udtryk og indtryk udforskes.

- Klosterliv med nonnerne i Tek Chok Ling
- Fordybelse i buddhisme og filosofi
- Hindu festival Shivarati & Tibetansk nytår Losar
- Afstikkere ud i bjergene i Kathmandu dalen
- Landsbyliv & solopgang over Himalaya og meget mere...

2 UGER. 15. – 29. FEBRUAR 2020

18.500 KR. ALL INCLUSIVE. Tillæg ved enkeltværelse

☎ 33 117 117 | GRACETOURS.COM

DAGBOG FRA MARDI HIMAL

Tekst og fotos: Nana Lange

Mardi Himal rejser sig i baggrunden

I oktober 2016 blev jeg inviteret på trekking af en bekendt, Suyesha, og en af hendes veninders bekendte, Gaurav. Ingen af os kendte hinanden særligt godt og havde kun mødt hinanden et par gange, men vi alle ville det samme: på trekkingtur og væk fra Kathmandu. Nepals største festival, Dashain, var ved at være overstået, og Kathmandu var langsomt ved at finde sig selv igen efter mange dage med farver, ritualer, smukke ceremonier, sang, dans, drageflyvning, rød ris i panden, blomsterblade, bambusgynger og lækker mad. Kathmandus gader var atter travle, efter at folk var kommet tilbage fra landsbyerne, hvor de havde fejret Dashain med familien.

Valget faldt på det relativt nye trek til Mardi Himal i Annapurnaområdet, som skulle være mindre befærdet og fantastisk smuk. En tidlig morgen mødtes vi derfor ved bussen og kørte afsted mod Pokhara. Den angivne rejsetid var som sædvanlig syv timer, hvilket nok sjældent overholdes, og som forventet var vi forsinket. Undervejs blev vi forhindret af bl.a. et jordskred, som havde blokeret for noget af vejen på Prithvi Highway, men efter 12 timer var vi endelig fremme. Undervejs fik vi delt mange historier, og Gaurav besvarede et spørgsmål, som jeg siden jordskælvet d. 25. april 2015 har været nysgerrig på – nemlig hvad der sker med fly, som skal lande eller lette under et jordskælv. Gaurav havde boet 15 år i Italien med sine forældre, men havde nu boet i Kathmandu i 1½ år. Hans fly var netop i gang med at lande, da jordskælvet

ramte Nepal, og flyet måtte hurtigt lette igen og lande i Delhi i stedet. Gaurav skulle på kort visit i Nepal, men valgte at blive og fandt hurtigt et job i en italiensk NGO i Kathmandu.

Kande til Pitam Deurali

Den næste morgen tog vi tidligt afsted i taxa til Kande, som ligger i 1700 m højde, hvorfra vores trek begyndte. Vi drak en kop sød milk tea og tankede op med bananer og kiks, mens et par tibetanske kvinder viste os armbånd og halskæder med flotte perler i håbet om, at vi ville købe nogen. Og så begyndte den stejle opstigning ad utroligt mange trapper til Pitam Deurali i 2100 m højde, som vi nåede efter ca. tre timer. Her nød vi dal bhat i solen, inden vi blev indhyllet i kolde skyer. Vi fortsatte med at sidde i skiftevis skyer og sol, mens vi nød roen, fuglesangen og lyden af græshopper, og kvinden, som lavede den dejlige mad til os, fornøjede sig over mit forsøg på at tale nepalesisk og svarede med svenske og danske ord.

Pitam Deurali til Kokar/Forest Camp

Næste morgen stod vi op kl. 5.45 og fik et glimt af Machhapuchhre, som hurtigt forsvandt bag skyerne. Vi drak kaffe og spiste musli og tibetansk brød og drog så afsted kl. 7.15. Ruten denne dag førte os gennem en skov fyldt med igler, og jeg startede selvfølgelig med at træde ned i igleparadis: en stor mudderpøl, som var umulig at komme udenom. Mine trekkingssandaler gjorde det ikke mindre udfordrende, og

jeg måtte bekæmpe min første igle, som allerede havde suget sig godt fast under min fod. Turen gik gennem tæt skov, og underlaget var primært klippesten, rødde og mudder. Trods mine åbne sandaler var iglerne i højere grad efter Gaurav og Suyesha, som gik med vandrestave, som igler kravlede op på. Efter ca. fire timers vandring nåede vi Kokar/Forest Camp i 2420 m højde, hvor der var et par lodges samt en stor græsplæne, hvor en del børn rendte rundt og legede. Jeg tog mig et iskoldt bad i et mørkt lille skur, inden vi spiste en god portion dal bhat. Der var gråt pga. skyerne, som omgav os, og det følte som om, vi nærmede os sengetid, selv om klokken ikke engang var 14. Da det hen ad eftermiddagen blev køligt, blev der tændt op i pejsen, som vi alle samledes omkring med bøger og masala milk tea iklædt uldundertøj, uldtrøjer og dunjakker. Ved en 20-tiden kunne vores øjne ikke holde sig åbne længere, og vi krøb under de tunge dyner med flere lag tøj på. Her fik vi selskab af en kæmpe "centipede", som på dansk – og i mindre udgave – kaldes en skolopender.

Kokar/Forest Camp til Low Camp og High Camp

Næste dage nåede vi High Camp i 3550 m højde. Vi havde egentlig planlagt at overnatte i Low Camp i 2995 m højde, men besluttede os for at fortsætte, da vi nåede Low Camp før kl. 10 og efter kun 2½ timers vandring. Vi vandrede derfor videre, ligesom stort set alle andre, som gik ruten. Vi havde indtil da kun mødt tre-fem andre

mindre grupper på vej op, som alle holdt en mindre pause i Low Camp. Da vi nåede Badal Danda efter en time, som var det eneste sted med bebyggelse mellem Low Camp og High Camp, blev vi mødt af en regnbyge, som dog heldigvis stoppede efter et kvarters tid. Vi holdt et kort hvil sammen med en del andre trekkere og holdt os tørre. Derefter fortsatte vi opad og mødte flere mudderpøle og igler undervejs. Omgivelserne ændrede sig fra skov til et mere åbent landskab med højt græs og frodige områder. Der var fuldstændig hvidt af tåge omkring os, da vi kom over skoven, men vi nød, at det alligevel var lidt lysere. Efter atter to timers vandring nåede vi High Camp tidligt om eftermiddagen. Her kunne vi vælge mellem tre lodges, hvoraf det ene sted var dyrt, og det andet optaget. Vi endte med at indlogere os på lodgen med den tilsyneladende "dårligste" udsigt. Der er jo ikke noget, der hedder "dårlig udsigt", når man er så højt oppe i bjergene, men foran de to andre lodges lå åbne pladser, hvorfra man havde ekstra fantastisk udsyn til Himalayabjergene. Det viste sig dog at være det helt rette valg. Vi betalte hver 100 rs for en seng i et tresengsværelse, og vores vært, som vi fik snakket en del med, var utroligt venlig og hjælpsom. Desuden serverede de den hidtil bedste dal bath, jeg har smagt.

Der blev tændt op i pejsen, og vi ikklædte os al vores medbragte tøj, mens vi læste og delte historier med de få andre trekkere, som ankom. Vi var indhyllet i skyer ved ankomsten, men pludselig klarede det op, og alle måtte ud og beundre de omkringliggende bjerge. Vi klatrede op på et højere plateau, hvorfra vi havde bedre udsigt. Det varede et par minutter, før skyerne igen indtog området.

High Camp til Upper View Point og High Camp

Næste morgen stod vi op kl. 5 og begav os efter morgenmaden kl. 6.30 afsted mod Upper View Point. Undervejs mødte vi trekkere, som var på vej tilbage. De havde været tidligt oppe for at se solopgang og havde ikke taget turen helt til Base Camp, da turen efter sigende ville tage mindst to timer ekstra, og udsigten her ville være den samme som ved Upper View Point. Turen op var stejl med uhyggelige bjergskrænter til begge sider, og visse steder måtte vi kravle op eller tage kæmpeskridt på de store klipper, som udgjorde vores sti. Men turen var ubeskriveligt smuk, og undervejs mødte vi yakokser og hørte buldren, formentlig fra snelaviner. Vi nåede efter et par timer View Point i 4000 m højde, som, vi troede, var Upper View Point i 4200 m

højde. Her spiste vi frokost i solen og nød den vilde udsigt til Machhapuchhre, Annapurna South og Himchula, mens vi af og til forsvandt i kolde skyer. Vi overvejede at vandre videre til Base Camp, som lå i 4500 m højde, men besluttede os for at gå tilbage til High Camp, da det så ud til at blive dårligt vejr. Turen tilbage krævede koncentration og stærke ben, ligesom vejen op. Vi mødte et japansk ungt par, som var på vej op med stor oppakning for at campere natten over, men ellers mødte vi kun få andre trekkere, som alle morede sig over, at jeg vandrede i trekkingsandaler og ikke trekkingstøvler. Men sammenlignet med nepalesernes klipklappere eller Converse var det alligevel et fornuftigt valg, og for mig var de perfekte at vandre i – med luft til fødderne. Tilbage i High Camp begyndte det at hagle og regne voldsomt, og vi var lykkelige over at have taget beslutningen om at vende næsen hjemad og dermed have undgået stejle og glatte klippsten. Der blev tændt op i pejsen, og vi kunne atter nyde den lækre dal bhat, som vi alle havde set frem til.

High Camp til Sidhing og Pokhara

Efter en kold nat pakket ind i al vores medbragte tøj sagde vi farvel til bjergene, som lå badet i strålende sol, og nød den hidtil

High Camp indhyllet i skyer

High Camp og en smuk aftenudsigt

På vej til Upper View Point mødte vi en yakokse

Pitam Deurali og morgenmad i en sky

smukkeste dag med klar himmel, mens turen gik ned gennem skoven til Sidhing. På 5½ timer gik vi fra 3550 m til 1700 m. Jeg nåede at glide i mudder og hænge et par cm over en våd mudderpøl, mens mine arme på magisk vis formåede at holde mig oppe. Vi nød dog varmen og den friske luft, velvidende at vi snart ville være tilbage i Kathmandus bilos. Fra Sidhing havde vi bestilt en jeep tilbage til Pokhara, men først spiste vi dal bhat og nød en stor øl, mens benene rystede under os. Jeepturen var naturligvis fuldstændig forfærdelig og nervepirrende. Bjerge skal man vandre i – ikke køre i! Stejle skrænter, ingen plads til biler, sten i alle størrelser og floder, som gør skrænterne usikre – alt sammen gjorde

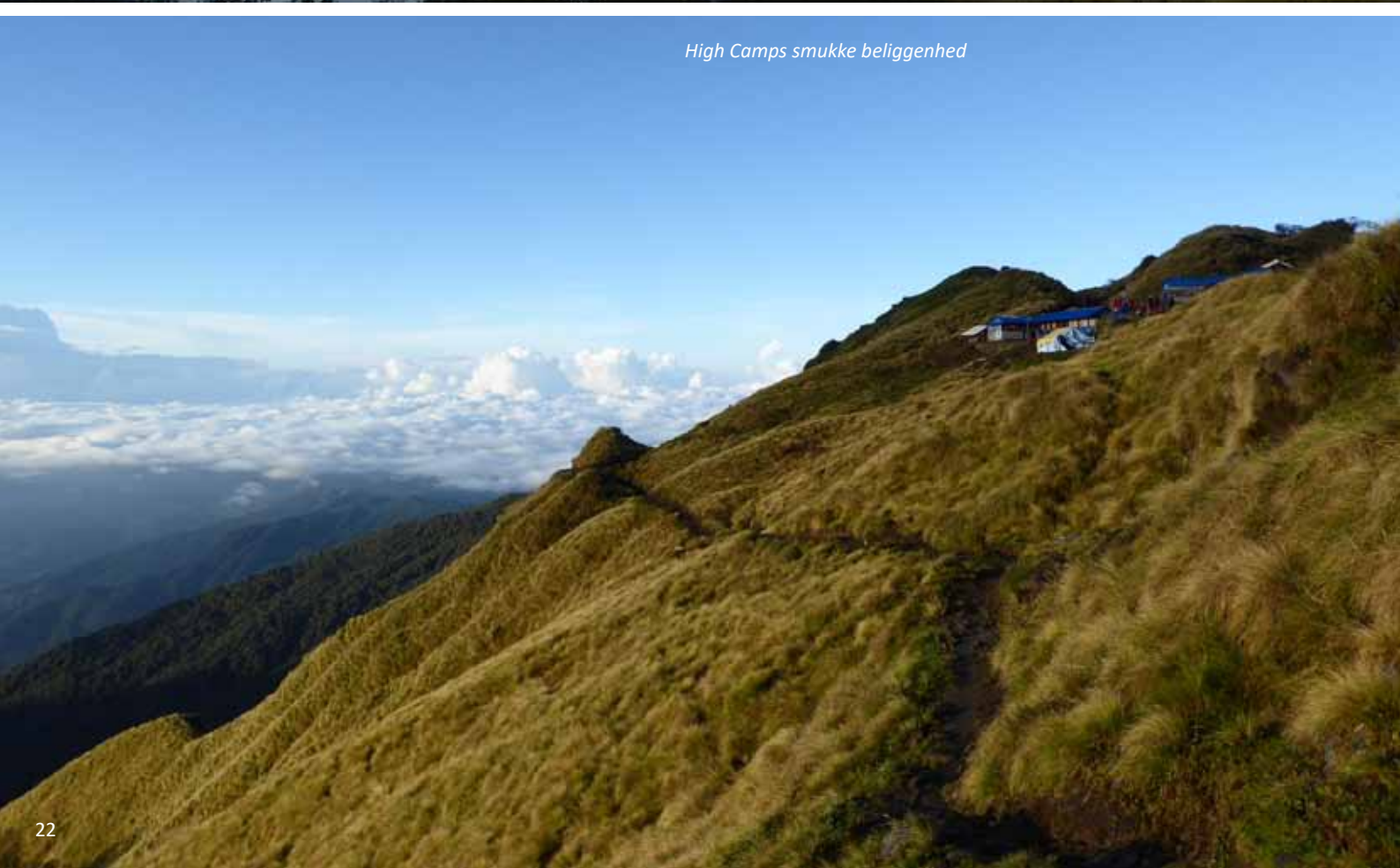
os nervøse og utilpasse. På et tidspunkt sad vi fast i mudder i over en halv time, og vi måtte flytte store sten hen foran jeep'en, som skulle fungere som stabil vej under jeep'ens hjul. Og selvfølgelig begyndte det at regne. I det øjeblik blev jeg en smule religiøs, sendte søde tanker til moder jord og takkede mig selv og de andre for at have samlet skrald op under vores trekking – det måtte da betyde lidt for vores overlevelse? Hvem ved... Vi kom i hvert fald tilbage til Pokhara efter et par timer og kunne her nyde vores første varme bad i mange dage og senere øl og is, inden vi dejsede omkuld uden at være iklædt fem lag tøj.

Nana Lange besøgte Nepal første gang i september 2014 for at arbejde med gadebørn. Siden da er hun vendt tilbage mange gange og har i 2016 arbejdet som psykolog i Kathmandu.

Tinderne rejser sig over skydækket

High Camps smukke beliggenhed

UDEN NATUREN ER VI INTET

KÆMPE UDVALG AF BÆREDYGTIG BEKLÆDNING OG UDSKYR TIL FRILUFTSLIV

Besøg os i København, Field's, Lyngby, Roskilde, Odense, Kolding, Århus,
Randers og Aalborg eller i webshoppen www.friluftslund.dk

FRILUFTSLAND

GODT UDSKYR - BEDRE OPLEVELSER

ALDERDOMSHJEM I NEPAL

Tekst og fotos: Dorte Just

I Nepal er der forskellige muligheder for pasning af ældre.

Tilbage i 1998 blev det formodentlig første alderdomshjem i Nepal etableret af regeringen. Det er Pashupatinath i Kathmandu, og regeringen står stadig for driften. Pt. bor der 160 ældre her, men bygningerne er meget gamle og usunde.

Rundt omkring i landet findes der mange alderdomshjem for ældre over 60 år. Hvor mange det drejer sig om, er der ingen oversigt over.

Krav til etablering og drift af alderdomshjem

Man kan uden uddannelsesmæssige forudsætninger etablere et hjem for ældre. Man er bare forpligtet til at blive registreret som NGO eller Service center og forny registreringen hvert år.

Nogle alderdomshjem bliver oprettet som en forretning. På disse hjem skal de ældre betale et anseeligt beløb, og de får tilsvarende en god service og gode faciliteter. Blandt disse hjem er der specialiserede hjem, som fx hjem for Alzheimerpatienter, for demente eller for mentalt syge.

Langt de fleste alderdomshjem er gratis eller delvist gratis. Det vil sige, nogle ældre betaler et beløb én gang for alle, andre et beløb pr. måned, alt efter hvad de har råd til. Flertallet af de ældre betaler ikke noget.

Den service, der gives, er meget forskellig fra hjem til hjem. Nogle har fx 3 ansatte til 12 velfungerende ældre på et gratis hjem, mens andre kun har én ansat til 25 delvist hjælpeløse ældre.

Der er ingen regler eller love om forholdene på alderdomshjem og kun minimal kontrol. Hvis man søger regeringen om et årligt tilskud til driften, kontrollerer den nogle gange, om forholdene er i orden, men det sker langtfra altid. Det betyder, at et hjem med én

eller to ansatte og forfærdelige forhold for beboerne kan modtage penge, uden at der sker nogen positiv udvikling i forholdene.

”Der er ikke rigtig nogen kriterier, der skal opfyldes af alderdomshjemmene”. Det var svaret, jeg fik, da jeg spurgte en offentlig ansat.

I Kathmandu og Bhaktapur området har jeg pt. kendskab til mere end 40 alderdomshjem, som jeg har fundet frem til ved at spørge mig frem hos lokalbefolkningen. Indtil nu har jeg besøgt de 38 af dem, og jeg har således en viden om forholdene på disse hjem.

Ashrams

Ud over de egentlige alderdomshjem findes der endvidere centre, Ashrams, som huser folk, der er hentet fra gaden. Nogle er hjemløse, andre er fattige, der på gaden ser en mulighed for at få mad. Rigtig mange af de mennesker, der bliver hentet til disse Ashrams, er mentalt syge. Det er mennesker i alle aldre, fra to måneder til 90 år gamle.

Indtil videre har jeg kendskab til fem af disse Ashrams i Kathmandu og Bhaktapur. Fælles for dem er, at det er frivillige, der arbejder der. De frivillige kæmper bl.a. for at holde hjemmene fri for væg-gelus, men når der hver nat ankommer folk fra gaden, er det som regel en kamp, de taber.

Driften

Der er tradition for, at nepalesiske familier i forbindelse med fødselsdag eller andre familiehøjtidler donerer mad, tøj etc. til for eksempel et alderdomshjem.

Udover donationer fra nepalesiske familier har alderdomshjemmene også brug for penge til basale udgifter som husleje, gas, elektricitet og lønninger.

De fleste er bekendt med yoga, en meget god og populær aktivitet

Vi har etableret gyngesofa på nogle hjem. Her ses et 80 årigt, meget aktivt bestyrelsesmedlem, sammen med en beboer

De ældre laver dukker, som de spiller rollespil med. På nogle hjem laver de drama, danser og synger

De fleste hjem afholder en gang om året en ugelang ceremoni, hvor de læser op af hellige skrifter, laver drama og spiller traditionel religiøs musik. Der bliver fremstillet flotte invitationer og mange rige mennesker donerer store pengebeløb ved disse anledninger. Disse penge bliver sat i banken, og som regel kan hjemmene nøjes med at bruge de løbende renteindtægter til at dække de daglige kontante udgifter.

Hjælpen til alderdomshjemmene

På nogle af de besøgte alderdomshjem har det i kraft af et godt samarbejde med bestyrelsen været muligt at få bekæmpet væg-gelug og få givet træning og uddannelse til personalet. De svageste punkter er: ledelse, regnskab, viden om omsorg, hygiejne, sundhed og organisering af omgivelserne. Der er de fleste steder bunker af ubrugelige ting i alle hjørner, hvilket gør det umuligt at holde en rimelig hygiejnestandard. Heldigvis er personalet ivrige efter at lære.

Aktivisering af de ældre

En vigtig del af mit arbejde med de ældre er at aktivere dem og at arrangere omgivelserne, så de ældre kan have en daglig glæde. De ældre kan for eksempel blive stimuleret af billeder af sig selv på døren til deres værelse. For demente er der glimtvis genkendelse, når de ser laminerede billeder af for eksempel dyr, de plejede at se, da de var yngre, natur, de holdt meget af, kendte arbejds-situationer, som arbejdet med at skære græs til gederne og at bære brænde hjem.

Yoga og diverse religiøse tiltag er meget populære. Det er vigtigt at lave daglige rutiner, så som tandbørstning, yoga, drama, sang og dans. Hvis de ældre ikke er i stand til selv at gå til templet er det vigtigt, at de har et hjemmetempel.

En stor daglig udgift på langt de fleste alderdomshjem er engangs-bleer. Mange sparer disse penge med en masse ubehag og ekstra

vask til følge. Jeg har sammen med en skrædder fået udviklet vask-bare bleer til voksne. De ser ud til at være en succes.

Hvorfor ender de ældre på alderdomshjem

Der er en stærk tradition i Nepal for, at familierne tager sig af den ældre generation, men man ser flere og flere ældre, der enten ender på gaden eller på alderdomshjem.

Årsagen er blandt andet, at et stigende antal sønner tager til udlandet for at arbejde, og det er ofte problematisk for de resterende familiemedlemmer at tage sig af de ældre.

Flere ældre udtaler, at de er ensomme og føler sig værdiløse, når de ikke længere kan tage sig af det daglige arbejde i hjemmet. De bliver frustrerede og oplever at være en byrde for familien.

Nogle går hjemmefra, andre bliver bragt til et hjem af familien. Flere ældre fortæller også, at familien kræver at få adgang til deres økonomiske midler, såsom hus og jord og guldsmykker. Nogle fortæller, at de bliver slået, låst inde, ikke får mad nok, etc. Listen er lang.

Det er ikke nemt at blive gammel i Nepal. De gamle føler sig svigtet af deres familie.

Dorte Just er pensioneret lærer og har været aktiv i en række frivilligprojekter i Nepal: støtte til husbygning i en landsby i Gorkha-området, undervisning af lærere i engelsk, støtte til og sparring med Kathmandu Steak House Restaurant og senest hjælp til ældre på plejehjem. Dorte lever i Kathmandu.

Den mest positive og elskelige kvinde, som har svært ved at gå, nyder sin sækkestol

Ikke alle alderdomshjem lever op til en blot rimelig standard. Aama Ghar i Kalimati er et af dem

På alderdomshjemmet Nisahya er der rigtig mange aktiviteter udover yoga etc. Der kommer dagligt flere besøgende. Her optagelse til et Tv-program

LÆS MERE:

Der er lavet mange undersøgelser af livet i Pashupatinath. To artikler siger en masse om forholdene:

Elderly underfed, neglected at Pashupati old age home, (<https://thehimalayantimes.com/kathmandu/elderly-underfed-neglected-pashupati-old-age-home/>) og Pashupati home unfit for elderly folks, (<http://kathmandupost.ekantipur.com/news/2018-10-13/pashupati-home-unfit-for-elderly-folks.html>).

THIRTAS LIV

Jeg sidder sammen med Thirta Shrestha, 84 år, på Hope Hermitage alderdomshjem i Kathmandu. Hun taler flydende engelsk. Hun var lærer på en britisk missionærskole i mange år.

Hun fortæller, at hun ingen børn har, og da hun erfarede, at hun ikke ville være i stand til at få børn, foreslog hun sin mand, at de skulle skilles. Så han kunne gifte sig igen og få børn.

Han afslog imidlertid, men efter nogle år besluttede Thirta sig for, at han skulle have chancen. Hun forlod hjemmet og har ikke haft kontakt med manden siden.

Thirta blev nu leder af et hostel, samtidig med at hun fortsat underviste på missionærskolen. Lederen af skolen så gerne, at hun blev kristen. Hun læste biblen, stiftede bekendtskab med protestantismen såvel som katolicismen, hun læste i koranen og de hellige hinduistiske skrifter og på baggrund af det meddelte hun, at hun forblev hindu.

Efter at være gået på pension, boede hun hos en søster. Uheldigvis faldt hun og brækkede hoften, hvilket førte til et langt hospitals- og optræningsophold.

Lykkeligvis endte hun, gennem bekendte, på et alderdomshjem, hvis stifter og leder er forbilledlig.

Jeg blev præsenteret for Thirta, fordi hun gerne ville gøre sig nyttig. Det var vigtigt for hende, at det, jeg fandt på, var brugbart og af god kvalitet. Sammen fandt vi frem til, at hun kunne sy grydelapper, som jeg kan afsætte. Vi har naturligvis andre ting i støbeskeen.

Jeg besøger Thirta så ofte, det er muligt. Hun har oplevet borgerkrigen på nærmeste hold, såvel som afsætningen af kongen og den spirende demokratiproces.

Hun er et beskedent, mildt og kærligt menneske.

Begnas camp

Annapurna uden turister - den første camp af sin art i Nepal

Begnas Camp - det ubesøgte Annapurna

Begnas består af seks store og rummelige telte på 34 m² hver, indrettet som "dobbeltværelse" med to gode senge, sofa og bord mv. samt bad, og toilet. Der er al sengelinned og håndklæder i teltet. Yderst er en lille balkon med stole og udsigt mod Begnas og solopgangen i øst.

Begnas søen og kulturrejser:

Begnas Tal indgår i mange af vore kulturrejser, hvor den klassiske rute indeholder Kathmandu, Bandipur, Pokhara og Chitwan eller Bardia osv. Men her også muligheden for at komme væk fra væk de normale ruter for at besøge Begnas med udsigt til Annapurna bjergene.

Vandre- og trekkingture

Begnas ligger på det gamle Royal Trek - Annapurna uden turister. Vi har to vandreferier med udgangspunkt fra Begnas: med dansk rejseleder en individuel rejse. Desuden er Begnas udgangspunkt for vores Poon Hill, Annapurna base camp og Mardi Himal trek.

SYGEPLEJESTUDERENDE FÅR BLIK FOR EN STØRRE VERDEN

Af Karen Grønkjær Kjeldsen

Gennem fire år har studerende fra Diakonissestiftelsens sygeplejeuddannelse kunnet komme på udveksling i Nepal på en aftale, som netop er blevet fornyet. Det er godt, for udvekslingen giver en bredere forståelse af mennesker, mener sygeplejestuderende Trym Reitan Bu.

Det essentielle er at hjælpe og behandle mennesker, hvad enten man arbejder på et dansk hospital eller på Dhulikhel Hospital i Nepal. Det ved sygeplejestuderende Trym Reitan Bu, for han tilbragte sin praktiktid på 4. semester i Nepal.

”Jeg havde en idé om, at det at komme ud i verden ville give noget godt til min sygepleje, en bredere forståelse af mennesker,” fortæller han.

Pleje til de fattige

Forventningen blev indfriet. Dhulikhel Hospital er et stort universitetshospital med et optageområde på knap 2 mio. mennesker og et højt niveau af forskning. Og så er hospitalet en nonprofitorganisation med et erklæret mål om at give ”kvalitetspleje til de fattige”. Nepal har 30 mio. indbyggere, hvoraf 25 pct. lever under fattigdomsgrænsen.

”Hospitalet har en idealistisk grundtanke om, at alle har ret til hjælp, meget lig den danske velfærd. Men derudover var jeg overrasket over at opleve, at der er et stort, fælles engagement om at implementere nye idéer og en konstant stræben efter at blive bedre,” siger Trym Reitan Bu.

Jeg havde en idé om, at det at komme ud i verden ville give en bredere forståelse af mennesker,” siger Trym Reitan Bu – her fotograferet med Himalayas bjerge i baggrunden. Privatfoto.

Trym Reitan Bu foran Dhulikhel Hospital i Nepal, hvor han tilbragte sin praktiktid på 4. semester. Privatfoto.

International koordinator Jan B.W. Pedersen fortæller, at der er megen læring at hente i Nepal for de studerende: ”Patientgruppen er væsentligt forskellig fra i Danmark, idet mange ikke kan læse og skrive, og der er en udbredt overtro. Det giver de studerende et blik for en større verden. Herhjemme bliver samfundet mere kosmopolitisk – det kan de blive rustet til på et udvekslingsophold,” siger han og konstaterer, at vi skal kigge udenlands for at gøre os håb om at udvikle og forbedre vores sygepleje.

Nedbryder fordomme

I gennem de seneste fire år har ca. 15 sygeplejestuderende besøgt Dhulikhel Hospital, og samarbejdsaftalen er netop blevet fornyet. I den anledning besøgte to professorer, Sita Karki og Radha Acharya, i december Diakonissestiftelsen. De bragte et eksotisk pust til UddannelsesCenter Diakonissestiftelsen med hinduistiske prikker i panden og lange, farvestrålende sarier.

Men de var her også for at nedbryde fordomme:

”Mange har nok en fordom om, at der er primitive forhold i Nepal, men Dhulikhel Hospital er ganske avanceret, og de to professorer publicerer langt mere forskning, end vi gør. Det er os, der er de primitive, målt på den parameter,” fastslår Jan B.W. Pedersen.

Sita Karki og Radha Acharya griner lidt forlegent og fortæller, at de som professorer skal leve op til krav om et vist antal publicerede artikler.

”Meget af det forberedende forskningsarbejde og rapportskrivning laver vi derhjemme om aftenen, når vores børn sover. I det daglige er vi jo en del af hospitalets drift på henholdsvis Børneafdelingen og den Medicinsk Kirurgiske Afdeling.”

Inspireret af dansk kultur

I Danmark besøgte de ud over sygeplejeuddannelsen og resten af Diakonissestiftelsen også forskellige hospitaler og Tivoli. Når man kommer fra Himalaya, er det at se havet også en stor oplevelse, ligesom den danske infrastruktur med både Rejsekortet og cykelkultur imponerede.

”Bare det at opleve et udviklet land som Danmark er spændende. Hjemmeplejen og fysioterapien er meget inspirerende, og det at i 150 år har undervist kvinder i sygepleje. I tager udgangspunkt i stærke, inspirerende kvinder, som var åbne for at give pleje til alle, uanset kulturel baggrund.

Det ideal spejler vi i dag på vores hospital,” fortæller de samstemmende.

Det kan studerende Trym Reitan Bu genkende, og han anbefaler gerne opholdet i Nepal til andre:

”Man skal være tryk i sit eget selskab, når man rejser ud i verden, og være åben og initiativrig i mødet med andre. Jeg tog meget læring med mig hjem, lige fra nonverbal kommunikation til hinduistisk kultur. Og så har jeg mødt sygepleje- og lægestuderende fra hele verden og fået nye venskaber,” konstaterer han afslutningsvis.

Sita Karkhi (t.v.) og Radha Acharya bragte et eksotisk pust til Diakonissestiftelsen, da de var på besøg for at forny samarbejdsaftalen og observere undervisningsmetoder. Foto: Karen Grønkjær.

FAKTA:

- Diakonissestiftelsens UddannelsesCenter har netop fornyet sin samarbejdsaftale med Dhulikhel Hospital i Nepal.
- Ca. 15 studerende har gennem fire år været på udvekslingsophold i Nepal som en del af uddannelsen.
- Dhulikhel Hospital er en non profit-organisation med et optageområde på 1,9 mio. mennesker og har et mål om at give ”kvalitetspleje til de fattige”.
- Indtil for nylig kunne kun kvinder blive uddannet i sygepleje på hospitalet i Nepal, men nu er der også åbnet op for mænd. Ingen har dog mødt adgangskravene.
- Diakonissestiftelsen har foruden Nepal udvekslingsaftaler med hospitaler i bl.a. Australien og de Skandinaviske lande.
- Diakonissestiftelsen blev etableret for 155 år siden med det formål at uddanne kvinder til sygepleje. Det var det første sted, der uddannede sygeplejersker i Danmark.
- Karen Grønkjær Kjeldsen er kommunikationschef på Diakonissestiftelsen, der gennem fire år har sendt studerende til Dhulikhel Hospital i Nepal. Samarbejdet kom oprindeligt i stand via foreningen NepaliMed Denmark, som samler ind og støtter Dhulikhel Hospital.

FAKTA OM NEPALIMED DENMARK

NepaliMed Denmark har til formål at etablere partnerskaber mellem Dhulikhel Hospital og danske partnere. Siden stiftelsen i 2012 har NepaliMed Denmark etableret partnerskaber mellem Dhulikhel Hospital og blandt andet Sund & Bælt om IT-udstyr og rådgivning, World Diabetes Foundation om forebyggelse og behandling på diabetesområdet, Diakonissestiftelsens Sygeplejerskeuddannelse, Hvidovre Hospital om gastrokirurgi og stomipleje.

Perspektivet er at bistå Dhulikhel Hospital i indsatsen for at øge kvalitet og effektivitet i arbejdet med at gøre en forskel for mennesker i Nepal, som har behov for sundhedsindsatser. Dhulikhel Hospital er en privat non profit-sundhedsorganisation. Der er patientbetaling og et charity program, der sikrer adgang til kvalitetssundhedsydelser også for de, som ikke kan betale. Dhulikhel Hospital er universitetshospital for Kathmandu University.

Udover dannelse af partnerskaber omfatter det løbende samarbejde mellem Dhulikhel Hospital og NepaliMed Denmark også direkte rådgivning om styrket ledelse og organisation, gennemførelse af et civilsamfundsprojekt med støtte fra Civilsamfundspuljen samt facilitering af samarbejde med Københavns Universitet, School of Global Health m.v.

Mere info om NepaliMed Denmark findes her: www.nepalimed.dk.

Følg også Facebookprofilen her: <https://www.facebook.com/nepalimed.dk/>.

Mere info om Dhulikhel Hospital her: <https://www.dhulikhelhospital.org/>.

Formand for NepaliMed Denmark, Henning Nilausen, kan kontaktes på tlf. 2988 9151 eller mail hn@nilausenconsult.dk.

LØST OG FAST

Ved Jørgen Rendsvig

BORGERKORT

I Danmark hed det borgerkort, og det blev aldrig til noget. I Nepal hedder det 'National Identity Card', og det er ved at blive rullet ud over landet. Dvs. man er startet i øst, i Panchthar, hvor det første Id-kort blev udleveret i november, men pt. er udleveringen stoppet. Det var nemlig planen at producere de 120.000 kort til hele distriktet på én gang, men kun 30.000 kort er leveret. Når kortene er leveret, skal de sorteres efter landsby, og modtageren skal identificere sig selv 'biometrisk', før kortet kan overdrages. Processen er gået i stå, for man mangler de sidste ¾ af kortene til distriktet. Desuden ved modtagerne ikke, hvad de kan bruge kortet til. Det er også et godt spørgsmål, for kortet er digitalt (måske med en chip, ligesom de nye Dankort, eller af samme type som Rejsekortet), men der er endnu ingen terminaler, der kan læse kortene.

22.01.2019

OFFENTLIGE TOILETTER I KATHMANDU

Lyder det godt? En ny rapport konkluderer, at de fleste af de nuværende offentlige toiletter er uhygiejniske og beskidte. Det tror jeg på. De fleste toiletter er angiveligt dårligt vedligeholdt og uegnede til brug. Hmm. Og de ligger gemt bag småbutikker. MEN nu tager Kathmandu Metropolitan City – der mht. indbyggertal dækker ca. halvdelen af Kathmandu-distriktet - fat om problemet. De eksisterende toiletter skal opgraderes med rindende vand, papirkurve og babysæder. Derudover skal der på foreløbig 57 steder bygges i alt 284 ny toiletter. Endelig skal der i hver af byens wards oprettes en komite, der skal holde øje med behovet for toiletter. Hvert år bliver der afholdt et udbud, så private kan byde på driften. Det tjener byen 9 mio NRP på. Et offentligt toilet i Kathmandu-dalen har i gennemsnit 3.000 besøgende om dagen. Så det vurderes at være ekstremt lukrativt at drive sådan ét.

05.02.2019

GAUTHAM BUDDHA INTERNATIONAL AIRPORT

Arbejdet med den nye internationale lufthavn nær Lumbini, ikke langt fra den indiske grænse, skrider rask fremad. Konstruktionen begyndte i 2014 og var i lang tid bagud i forhold til planen, men arbejdet går nu hurtigt fremad. 80 % af arbejdet er gennemført, og resten vil være færdigt i juli. Måske kan man endda påbegynde testflyvninger i oktober. Det håber man i hvert fald, for så vil der være mulighed for at gå i drift i 2020 – turismeåret.

07.02.2019

GADEBELYSNING I KATHMANDU

Bystyret i Kathmandu er i gang med et projekt til 50 mio NRP i finansåret 2018/19: der skal være gadebelysning i alle gader i hovedstaden. Projektet kommer til at strække sig ind i næste finansår, for de 50 mio NRP rækker ikke til de nødvendige 16.000 gadelygter. Her i midt februar er projektet planlagt, behovet er afdækket til 16.000 lamper, ophængningsstederne identificeret, og et samarbejde med Nepal Electricity Authority etableret. Desuden er de første 1.200 lamper monteret. Så mangler der bare 14.800.

22.02.2019

KØREVEJ TIL JOMSOM OG ENDDA TIL LO MANTANG OG VIDERE TIL TIBET

Der har i nogle år været mulighed for at køre i jeep mellem Jomsom og Beni (og dermed videre til fx Pokhara). Det har været en jordvej, der i monsunen var en særpræget oplevelse. Men strækningen er nu udnævnt til at være et 'national pride project'. På strækningen fra Beni til den kinesiske grænse skal der etableres 30 broer, hvoraf 12 er under opførelse. Strækningen fra Beni til Jomsom er på 76 km, og her vil kørebanen være i to spor og asfalteret. Strækningen videre fra Jomsom til grænsen på 110 km vil blive opgraderet, men kun som grusvej. Arbejdet er hæmmet af årstiderne, da monsunen i sommermånederne vanskeliggør arbejde på den sydlige del af strækningen. Arbejdet bliver derfor næppe færdigt i år, selv om det var det oprindelige ønske.

19.02.2019

FEJEMASKINER

Kathmandu Metropolitan City har købt fem italienske fejmaskiner til at rense byen veje for støv og skidt. Det er de første maskiner, byen køber til at renholde vejene. Tidligere har kun staten, Department of Roads, DoR, haft fejmaskiner, men byens er bedre: de kan rumme 500 l vand til at spule med og 5,5 tons skidt, mens DoRs maskiner var kendt for at blæse fejeskidtet ud i den anden ende. De fem maskiner har hver deres rute, hvoraf én især kommer nær centrum: Tripureswor fra Teku tiol New Road Gate-Basantapur-Indrachowk-New Road-Mahankal-Jamal-Kesharmahal og til Durbar marg samt andre steder. Hvis maskinerne fungerer godt, er det planen at købe flere. Maskinerne er sat i drift i marts 2019.

MELAMCHI-VAND IGEN-IGEN

Den italienske entreprenør, der skulle udføre de sidste arbejder, der skulle føre drikkevand ind til Kathmandu har forladt byggepladsen før jul, og arbejdet har ligget stille siden. Entreprenøren er angiveligt på kanten af konkurs hjemme i Italien og har også forladt andre projekter, både i Nepal og i Kenya. Regeringen har derefter ophævet kontrakten i januar. Kilder nær entreprenøren har ladet forstå, at nepalesere forventede at få penge fra italienerne, da italienerne tjener ti gange så meget som nepaleserne. Rygtet går i Kathmandu, ministeren for området skulle have bedt italienerne om at betale ham 10 mio NRP under bordet. Det anslås, at der kun mangler 5 % af arbejdet, der ville kunne afsluttes på fire måneder. Men intet sker. Bestyrelsen har ikke holdt møde siden 24. januar. Regeringen træffer ingen beslutninger. Ministeren overvejer at få den italienske entreprenør tilbage af hensyn til lokale underleverandører, der ellers vil lide tab, men den plan støder på juridiske forhindringer. Så der kommer ikke noget vand til hovedstaden foreløbig.

Marts 2019

MOMO: NEPAL

— Vi laver sund mad —

FØRSTE NEPALESISKE RESTAURANT I SYDDANMARK

MOMO NEPAL
SKT. JØRGENSEGADE 116A,
5000 ODENSE C

RESTAURANT OG TAKE AWAY
TEL. 43123374 og 63123374

AARHUS

Møderne afholdes i DOKK1, Hack Kampmanns Plads 2,
8000 Aarhus C, hvis ikke andet er nævnt

Søndag den 15. september 2019, kl. 10.00

Vandring på den ny havnefront og Aarhus Ø

Mødested: Kalkværksvej 10, 8000 Aarhus C (indkørsel fra Jægergårdsgade)

Onsdag den 25. september 2019, kl. 19.00

Trekking i Dolpo, Langtang og Manaslu

Claus Andreassen, rejseleder og fotograf

Torsdag den 17. oktober 2019, kl. 19.00

Nepal – land of migration

Rashmi Upadhyay, antropolog og migrationsforsker
Foredraget er på engelsk

Torsdag den 21. november 2019, kl. 19.00

Jysk landsbyudvikling i Nepal – still going strong?

Lone Petersen, Jysk landsbyudvikling i Nepal

KØBENHAVN

Møderne afholdes i Kulturstation Vanløse,
Frode Jakobsens Plads 4, 1., 2720 Vanløse

Mandag den 9. september 2019, kl. 19.30

Dolpo - Nepal, kultur og natur, der topper

Hans Hjordt Hansen, rejseleder

Onsdag den 23. oktober 2019, kl. 19.30

Nepalesisk kulturarv er mere end bar' kulturarv

Ulrik Høj Johnsen, museumsinspektør, ph.d.-studerende

Torsdag den 21. november 2019, kl. 19.30

Migrantarbejdere i Qatar

Trine Christensen,
generalsekretær i Amnesty International, Danmark

ODENSE

Mødet afholdes i Restaurant MOMO Nepal,
Sankt Jørgens Gade 116a, 5000 Odense

Torsdag den 24. oktober 2019, kl. 19.00

Nepal fortalt i billeder Jan Møller Hansen,
tidl. souschef på ambassaden i Kathmandu